

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. IX.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE

RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN

1888—1890.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM, 1891.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. R. Valstatistik. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910.

Innehåll: Statistiska centralbyråns underdåniga berättelser rörande Riksdagsmannavalen, Riksdagens andra kammare, Landstingsvalen och Kommunala rösträtten.

Efterföljare:

Riksdagsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1970. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1909/11-1965/1968.

Kommunala valen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1920-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1919-1966.

Landstingsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1919. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1912-1918.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 267-272: Allmänna val (Tab. 274-280).

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. IX.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE

RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN

1888—1890.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM, 1891.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehållsförteckning.

	Sid.
<i>Inledning</i>	1.
<i>Riksdagens Första kammare</i>	2.
<i>Riksdagens Andra kammare:</i>	
I. Fyllnadsvalen åren 1888—1890	5.
II. Allmänna valen för riksdagsperioden 1891—1893:	
A) Valkretsarne	6.
B) Valberättigade	8.
C) Valsättet	10.
D) I valen deltagande	11.
E) Valförrättningen och röstfördelningen	13.
F) Kammarens sammansättning på grund af valen.....	17.
 <i>Tabeller:</i>	
1. Valen till Första kammaren åren 1888—1890	20.
2. Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1891	22.
3. Fyllnadsvalen till Andra kammaren åren 1888—1890..	26.
4. Allmänna valen till Andra kammaren för riksdags- perioden 1891—1893	27.
5. Specialtabell för de särskilda städerna beträffande all- männa valen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1891—1893	34.

Table des matières.

	Page.
<i>Introduction</i>	1.
<i>La Première chambre</i>	2.
<i>La Seconde chambre:</i>	
I. Élections complémentaires en 1888—1890	5.
II. Élections nouvelles en 1891—1893:	
A) Circonscriptions électorales	6.
B) Nombre des personnes ayant le droit de vote	8.
C) Élection directe ou indirecte	10.
D) Nombre des votants	11.
E) Suffrage ainsi que répartition des voix	13.
F) Résultat des élections	17.
 <i>Tableaux:</i>	
1. Élections pour la Première chambre en 1888—1890 ..	20.
2. Les membres de la Première chambre à la Diète ordinaire en 1891	22.
3. Élections complémentaires pour la Seconde chambre en 1888—1890	26.
4. Élections nouvelles pour la Seconde chambre de la période 1891—1893	27.
5. Id.; tableau spécial pour les villes	34.

<i>Résumé de la Statistique électorale en 1888—1890</i>	IV.
---	-----

Résumé de la Statistique électorale en 1888—1890.

Le Bureau central de statistique ayant donné déjà à l'occasion des élections de 1872 (voir *Bidrag till Sveriges officiella Statistik*. R, I.) un exposé succinct des lois qui régissent les formes représentatives de la Suède, on a cru pouvoir y renvoyer les lecteurs, en se bornant ici à la simple exposition des traits principaux des dernières élections.

Le nombre des membres de la Première chambre depuis 1867 à 1891 s'est accrû de 22 (tabl. A): ainsi le nombre actuel est porté à 147 (tabl. 2).

Pendant les années 1888—1890, 68 personnes sont élues représentants de cette chambre (tabl. 1).

La répartition des membres selon les professions présente, en 1891, le résultat suivant (tabl. B):

Conseillers d'État, ministres actuels	5.
Présidents, directeurs généraux	9.
Préfets	9.
Juges	16.
Autres membres de l'administration civile	9.
Militaires	14.
Clergé	2.
Professeurs	5.
Médecins, pharmaciens	4.
Propriétaires des biens-fonds	27.
Paysans, agriculteurs	8.
Maîtres de forge, fabricants	24.
Négociants	10.
Autres	5.
	147.

Une répartition des membres d'après leur domicile forme l'objet du tabl. C et celle de l'âge se trouve dans le tabl. D. La moyenne d'âge est de 57,7 ans.

La Seconde chambre se compose, en 1891, de 228 membres, dont 147 élus dans les districts de la campagne et 81 élus par les villes (tabl. 4).

La population moyenne des circonscriptions électorales de la campagne étnit de 26,467 et celle des villes de 10,910.

Le nombre total des personnes ayant le droit de vote était de 288,096, dont 230,993 à la campagne et 57,103 dans les villes (tabl. 4). Ainsi 5,9 % de la population rurale et 6,5 % de la population urbaine possédaient ce droit. Quant à la campagne, les préfectures de Gotland (9,8 %) et de Södermanland (3,9 %) présentent, de même qu'auparavant, les différences les plus marquées (tabl. E); en descendant jusqu'aux circonscriptions électorales, on trouve le maximum de 10—11 % et le minimum de 2—3 % (tabl. F). Les différences s'expliquent assez

bien par les variations dans le morcellement des terres, vu que les chiffres faibles se rapportent tous aux districts où l'agglomération de vastes possessions est de règle. — Quant aux villes, le maximum est de 15—16 %, le minimum de 4—5 % (tabl. G).

Des circonscriptions électorales de la campagne

1 comptait	au-dessous de 500 personnes ayant le droit de vote.			
15 comptaient	500—1,000	,	,	,
59	1,000—1,500	,	,	,
44	1,500—2,000	,	,	,
17	2,000—2,500	,	,	,
10	2,500—3,000	,	,	,
1	au-dessus de 3,000	,	,	,
147				

De ces circonscriptions, 108 ont fait usage de l'élection directe et 39 de l'élection indirecte. Toutes les villes, aussi celles qui en avaient le choix, ont voté directement.

Le nombre des votants s'élevait à 33,3 % des personnes qui possédaient le droit de vote à la campagne (37,1 % dans les élections directes, 22,2 % dans les élections indirectes) et 59,4 % de celles des villes.

Des représentants de la campagne 106, ou 72 %, ont été réélus; de ceux des villes 33, soit 41 %.

Des représentants de la campagne 87 élus directement et les 39 élus indirectement ont remporté la majorité absolue; de ceux des villes 73 ont atteint cette majorité (tabl. L).

25 élections, dont 20 à la campagne et 5 dans les villes, ont fait l'objet d'un appel; 6 ont dû être annulées à cause d'infractions contre les formes.

Une répartition selon les professions des membres de la Seconde chambre en 1891 présente le résultat que voici (tabl. N):

Membres de l'administration civile	21.
Militaires	12.
Professeurs	18.
Service de l'église, instituteurs communaux	8.
Gens de lettres, imprimeurs	11.
Propriétaires des biens-fonds	8.
Paysans propriétaires	100.
Maîtres de forge	6.
Fabricants, artisans	14.
Négociants etc.	17.
Autres	13.
	228.

L'âge des membres forme l'objet du tabl. O. La moyenne d'âge est de 52,1 ans.

T I L L K O N U N G E N .

Statistiska Centralbyrån får härmed afgifva sin underdåniga berättelse angående *riksdagsmannavalen under åren 1888—1890*.

I formulären har, sedan Statistiska Centralbyrån afgaf sin näst föregående redogörelse i detta ämne, ingen förändring skett. Utdelning af blanketter till vederbörande myndigheter har på sedvanligt sätt egt rum samtidigt med utsändandet af den till ledning vid valen offentliggjorda »Uppgift å folkmängden inom hvarje kommun, härad, tingslag, domsaga, stad och län den 31 december 1889».

Ett och annat föreskrifvet omval har likasom vid föregående tillfällen utgjort det väsentligaste hindret för denna redogörelses tidigare avslutande, hvartill kommer, att Centralbyrån

med anledning af befintliga fel och ofullständigheter i de meddelade primäruppgifterna funnit sig nödsakad att utfärda 115 skrivelser, å hvilka svaren sedermera måst afvaktas, innan den egentliga bearbetningen kunnat ega rum.

Af de till redogörelsen hörande tabeller afhandlar tab. 1 valen till Första kammaren åren 1888—1890; tab. 2 Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1891; tab. 3 fyllnadsvälen till Andra kammaren åren 1888—1890; tab. 4 allmänna valen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1891—1893, och utgör tab. 5 en specialtabell för de särskilda städerna beträffande sistnämnda val.

utgöra 301, och hafva de varit föranledda af nedan anförda orsaker.

År.	Afsägelse.	Dödsfall.	Mandatets utgång.	Summa.
1876.....	6	2	7	15
1877.....	13	3	5	21
1878.....	13	—	4	17
1879.....	16	—	4	20
1880.....	6	2	5	13
1881.....	7	2	7	16
1882.....	10	3	4	17
1883.....	10	3	5	18
1884.....	5	4	30	39
1885.....	8	1	11	20
1886.....	8	1	9	18
1887.....	8	3	11	22
1888.....	14	3	9	26
1889.....	11	3	8	22
1890.....	10	2	5	17
Summa 145	32	124	301	

Till de efter afsägelse utgångne äro endast hänförde ledamöter i kammaren, som afsagt sig platserna före nioårsperiodens slut. Till afgångne vid mandatets utgång äro räknade alla, hvilkas mandat utgått, vare sig de blifvit omvalde eller icke.

Den anförda sammanställningen gifver sålunda vid handen, att af de 301 ledigheter i kammaren, som från och med år 1876 till 1890 års utgång blifvit fyllda, 48² % haft sin grund i afsägelse före nioårsperiodens slut, 10⁶ % i dödsfall och 41² % i mandatets utgång. Ensamt för åren 1888—1890 utgjorde motsvarande procenttal 53⁸ 12³ och 33⁹.

Med ledning af dessa uppgifter torde man alltså kunna beräkna, att hvarje år ungefär 20 platser i Första kammaren blifva lediga, nämligen 10 genom afsägelse, 2 genom dödsfall och 8 i följd af mandatets utgång. Härtill skulle dessutom komma 1 ny representant ärligen på grund af folkmängdens tillväxt.

Såsom en naturlig följd af inträffade afsägelser och dödsfall visar sig, att *medellängden af ett mandats varaktighet* icke oväsentligt understiger den i riksdagsordningen normerade tiden af nio år. Enligt föregående redogörelser hade hvar och en af de 356 personer, hvilka under åren 1866—1879 invalts i Första

kammaren, i medeltal tjänstgjort nära 6½ år af valperioden. Härtill kunna nu läggas uppgifterna om de val, som förrättades under åren 1880—1882, enär samtliga då började mandat antingen redan nu utgått eller under innevarande år upphöra. De personer, som under sistnämnda år blifvit valde, hafva fungerat i medeltal 6 år, således något kortare tid än den förut normala. Hvar och en af de 405 personer, hvilka invalts under åren 1866—1882, har öfver hufvud tjänstgjort 6⁴ år. Mandatets varaktighet har nämligen utgjort:

1 år för	27 ledamöter eller	6 ⁷ % af hela antalet,
2 „ „	32 „ „	7 ⁹ „
3 „ „	25 „ „	6 ² „
4 „ „	42 „ „	10 ⁴ „
5 „ „	25 „ „	6 ² „
6 „ „	22 „ „	5 ⁴ „
7 „ „	26 „ „	6 ⁴ „
8 „ „	31 „ „	7 ⁶ „
9 „ „	175 „ „	43 ² „

Summa 405 ledamöter eller 100⁰ % af hela antalet.

Af de 22 personer, för hvilka mandat utgingo under åren 1888—1890, blefvo 12 omvalde för sina valkretsar, nämligen 3 af 9 under år 1888, 6 af 8 under 1889 och 3 af 5 under 1890.

Bland de 68 personer, hvilka under nyssnämnda tre år invaldes i Första kammaren, hade 36 ej någonsin förut varit riksdagsmän, hvaremot 20 förut varit ledamöter af Första och 14 af Andra kammaren samt 7 af ståndsriksdag, deraf 2 endast deltagit i ståndsriksdag.

Intet af de under nämnda tid förrättade val till Första kammaren har, så vidt känt är, blifvit *öfverklagadt*.

Tab. 2 innehåller en redogörelse för *Första kammarens sammansättning* vid 1891 års riksdag, och meddelas dervid för hvarje ledamot uppgift om embete eller yrke samt boningsort utom valkretsen; födelseår; senaste valår och valdag; de år, under hvilka han förut bevisat lagtima riksdag såsom ledamot af kammaren, hvarjemte genom särskilda beteckningar angifvits föregående ledamotkap af Andra kammaren samt deltagande i ståndsriksdag.

Ett försök till *yrkesfördelning* af Första kammarens ledamöter föreligger i *tab. B*, och må härvid erinras, att likasom i äldre redogörelser f. d. utöfvare af embeten eller yrken i all-

Tab. B. Yrkesfördelning af Första kammarens ledamöter.

Riksdagen är	Statsminister och stadsråd.	Justitiombudsman och Justitieråd.	Justitiereferent.	Presidenter och generaldirektörer.	Oversittellare och landshöfdingar.	Oversittellare och underdomare.	Öfver- och underdomare.	Andre civile embetsmän.	Generalspersoner.	Regementsofficerare.	Kompaniofficerare.	Biskopar och kyrkoherdar.	Professorer och lärare.	Läkare och apotekare.	Godsägare.	Hemmansegare och landbrukare.	Bruks- och fabrikskäre.	Köpmän o. dyl.	Öfrige.	Summa.
1867.....	6	2	7	14	7	3	2	6	2	4	4	2	40	—	19	6	1	125		
1873.....	2	2	11	13	7	5	3	4	2	1	4	—	42	—	20	6	6	128		
1876.....	6	2	5	8	4	2	4	2	4	3	3	—	34	7	32	9	6	131		
1879.....	5	2	6	6	5	4	3	3	1	4	3	—	45	8	27	9	5	136		
1882.....	3	2	5	10	7	5	4	4	1	3	3	—	44	8	24	8	6	137		
1885.....	5	2	8	10	3	11	4	3	2	3	4	—	42	7	24	4	6	138		
1888.....	6	—	9	9	11	8	3	2	2	3	6	2	38	5	27	7	6	144		
1891.....	5	1	9	9	15	9	3	6	5	2	5	4	27	8	24	10	5	147		

mänhet räknats till den grupp, hvilken de skulle tillhört, i fall samma embete eller yrke fortfarande utöfvats, men att likväl vissa undantag måst i ett eller annat fall ske, särskildt i fråga om förutvarande statsministrar och statsråd, hvilka fördelats å flere olika grupper.

Om samtliga till Första kammaren år 1891 hörande civile, militäre och ecklesiastike embetsmän sammanföras till en enda grupp, stiger denna till ett antal af 69, utgörande nära 47 % af kammarens hela ledamotsantal, hvilket är så väl absolut som relativt högre än som förut iakttagits. Af 1867 års Första kammare utgjorde embetsmännens antal 57, eller 45.6 %, men sjönk sedermera intill år 1879, hvarefter antalet åter befunnit sig i stigande. Närmast efter denna grupp, ehuru ej uppgående till mer än ungefär hälften af dess styrka, komma gods- och hemmansägare samt landbrukare, tillsammans utgörande 35 personer, eller inemot 24 % af kammarens hela numerär, hvilka tal äro lägre än för något föregående år.

Af tab. B. framgår äfven, att af dem, som för närvarande innehafva platser såsom statsministrar eller statsråd, 5 äro ledamöter af Första kammaren. Dessutom räknar denna bland sina ledamöter 10 personer, hvilka förut beklädt ifrågavarande embeten.

Tab. C. Fördelning af Första kammarens ledamöter efter boningsort.

Valkrets.	Bosatte			Hela antalet ledamöter.
	i valkretsen.	i Stockholm.	i öfriga riket.	
Stockholms stad	8	8	—	8
Stockholms län	3	2	—	5
Uppsala län	3	1	—	4
Södermanlands län	3	2	—	5
Östergötlands län (utom Norrköping).....	6	1	—	7
Norrköpings stad	1	—	—	1
Jönköpings län	6	—	—	6
Kronobergs län	2	2	1	5
Kalmar läns norra del	2	1	—	3
Kalmar läns södra del	3	1	—	4
Gotlands län	—	1	—	1
Blekinge län.....	1	2	1	4
Kristianstads län	6	—	1	7
Malmöhus län (utom Malmö)	10	—	—	10
Malmö stad.....	—	1	—	1
Hallands län	3	—	1	4
Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborg)....	2	3	1	6
Göteborgs stad	—	3	—	3
Elfsborgs län	3	2	4	9
Skaraborgs län	7	—	1	8
Vernlands län	7	1	—	8
Örebro län.....	6	—	—	6
Vestmanlands län	3	—	1	4
Kopparbergs län	4	2	—	6
Gefleborgs län.....	2	3	1	6
Vesternorrlands län.....	4	1	1	6
Jemtlands län.....	1	1	1	3
Vesterbottens län	—	4	—	4
Norrbottens län	2	1	—	3
Summa	93	43	14	147

Med ledning af de upplysningar, som inhemtats dels af primäruppgifterna om valen och dels af den genom Riksdagens kansli offentliggjorda förteckningen öfver Första kammarens ledamöter, har vidstående tab. C utarbetats, innehållande en fördelning af kammarens ledamöter efter sina nuvarande boningsorter, och framgår bland annat deraf, att ej mindre än 9 valkretsar numera hafva samtliga sina representanter i Första kammaren bosatte inom sina egna områden, nämligen Stockholms och Norrköpings städer samt Jönköpings, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Skaraborgs, Örebro och Vestmanlands län. Å andra sidan visar sig deremot, att 4 valkretsar, nämligen Gotlands län, Malmö och Göteborgs städer samt Vesterbottens län, hafva samtliga sina representanter boende utom resp. valkretsar, hvarjemte af ombuden för hvardera af Kronobergs, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Gefleborgs och Jemtlands län flere äro bosatte utom valkretsen än inom densamma. I allt äro 67 % af Första kammarens ledamöter bosatte inom valkretsen, 29 % i Stockholm och 10 % i öfriga riket (Stockholmsrepresentanterna härvid räknade på tvenne ställen). Till jemförelse kan anföras, att år 1867 utgjorde motsvarande tal resp. 81, 16 och 6 %, hvaraf sålunda framgår, att det relativa antalet i Stockholm boende ledamöter i högst väsentlig mån ökats, hvarigenom det numera kan anses såsom normalt i förhållande till antalet valbare inom hufvudstaden, hvilket äfvenledes uppgår till omkring 29 % af rikets samtliga till Första kammaren valbare personer.

Enär förestående uppgifter afse representanternas nuvarande boningsorter och då funktionstiden för kammarens ledamöter kan uppgå ända till nio år, måste deraf blifva en följd, att den boningsort, som nu angifves för en riksdagsman icke alltid är densamma som vid tiden för hans inval i Första kammaren, och att sålunda mången, som vid sistnämnda tillfälle var bosatt inom valkretsen, nu ej längre tillhör densamma, utan afflyttat till annan ort, som då ofta är hufvudstaden.

Fördelningen af kammarens ledamöter efter *ålder* utfaller på sätt tab. D närmare utvisar. I likhet med förhållandet under flere föregående år innefattar år 1891 åldersgruppen 50—60 år de fleste representanterna, nämligen 55, eller mer än 37 % af hela antalet, hvarefter närmast följer gruppen 60—70-åringar o. s. v. Medelåldern för hvarje riksdagsman öfver hufvud utgör 57.7 år, hvilket är i någon ringa mån högre än för år 1888 (57.5) samt ej obetydligt öfverstiger den beräknade medelåldern för år 1867 (52.5) och de närmast derefter följande åren. Den äldste af kammarens nuvarande ledamöter är född år 1811 och de båda yngste år 1854.

Om Första kammarens ledamöter fördelas efter senaste *valår*, blir resultatet följande.

Valår.	Hela antalet valde.	Deraf nu kvarstående.
1882.....	18	4
1883.....	19	7
1884.....	39	27
1885.....	22	10
1886.....	21	16
1887.....	23	20
1888.....	27	23
1889.....	22	21
1890.....	19	19
Summa	210	147.

Tab. D. Åldersfördelning af Första kammarens ledamöter.

Åldersår.	1879.	1882.	1885.	1888.	1891.	Åldersår.	1879.	1882.	1885.	1888.	1891.
36—37...	—	—	—	—	2	61—62...	5	9	7	5	2
37—38...	1	—	—	—	—	62—63...	14	9	3	9	4
38—39...	1	1	—	—	1	63—64...	2	6	3	4	5
39—40...	2	3	—	—	—	64—65...	6	3	8	7	6
40—41...	—	1	3	—	—	65—66...	2	12	8	6	7
41—42...	1	—	3	—	2	66—67...	4	3	5	2	3
42—43...	3	2	4	3	2	67—68...	4	3	3	7	4
43—44...	3	—	3	2	1	68—69...	1	—	5	4	3
44—45...	1	1	1	8	4	69—70...	3	4	—	4	—
45—46...	6	2	3	6	4	70—71...	—	3	—	3	6
46—47...	1	3	1	5	2	71—72...	—	1	—	2	4
47—48...	6	4	4	3	6	72—73...	—	3	3	—	1
48—49...	5	7	4	2	5	73—74...	1	—	3	2	3
49—50...	1	1	5	3	6	74—75...	—	—	1	—	2
50—51...	3	8	7	3	5	75—76...	—	—	—	—	1
51—52...	7	4	6	5	4	76—77...	—	1	—	1	1
52—53...	6	—	1	8	2	77—78...	1	—	—	1	—
53—54...	10	3	12	7	4	78—79...	—	—	—	—	—
54—55...	4	6	4	7	9	79—80...	—	—	—	—	1
55—56...	3	7	2	2	7	S:a 36—40	4	4	—	—	3
56—57...	2	10	4	10	6	40—50	27	21	31	32	32
57—58...	3	3	5	4	6	50—60	58	52	54	50	55
58—59...	7	7	5	1	4	60—70	45	52	46	53	38
59—60...	13	4	8	3	8	70—80	2	8	7	9	19
60—61...	4	3	4	5	4	Summa	136	137	138	144	147

Det vid jmförelse med de närmast föregående och efterföljande åren ovanligt höga antalet valde under år 1884 sammanhänges med de talrika valen år 1875, hvilka åter i sin ordning försakades af den mängd då utgångna mandat, grundande sig på de första valen efter nu gällande riksdagsordnings införande år 1866.

I afseende på *valtiden* framgår vidare af tab. 2, att de allra fleste ledamöter i kammaren blifvit invalde under september eller i början af oktober månader, samt att undantagen från denna regel utgöra endast 13, deraf 3 valts i januari före riksdags början, 7 under pågående riksdag samt 3 å annan tid.

Af de personer, som vid kammarens första sammanträde år 1867 voro ledamöter af densamma, qvarstå ännu 12, bland hvilka 8, nämligen f. d. Statsråden Frih. C. G. af Ugglas och P. J. von Ehrenheim, f. d. Landshöfdingen Grefve G. Lagerbjelke, Bruksegaren C. E. Ekman, f. d. Generaltulldirektören N. A. G:son Bennich, Ryttmästaren B. M. F. C. W. Hallenborg, tillf. Presidenten C. F. Wærn och Hofmarskalken P. O. Reutersvärd, oafbrutet i 25 år varit ledamöter af Första kammaren, och 5 af dem för samma valkrets. Dessutom ingår i förstnämnda antal jemväl f. d. kaptenen C. E. Casparsson, hvilken under den tid han ej tillhörde Första kammaren var ledamot af den Andra. Ännu finnas bland kammarens 147 ledamöter 28, hvilka bevästat ständsriksdag, deraf 24 såsom ledamöter af Ridderskapet och Adeln, 1 af Preste- och 3 af Borgareståndet. Af dessa hafva 4 under längre eller kortare tid varit ledamöter af Andra kammaren, hvartill komma 34 andre, eller tillsammans 38 f. d. representanter i Andra kammaren.

Riksdagens Andra kammare.

(Tab. 3—5).

I. Fyllnadsvälen åren 1888—1890.

(Tab. 3).

För de fyllnadsväl till Andra kammaren, hvilka egde rum under riksdagsperioden 1888—1890, redogöres i tab. 3.

Bland de 222 riksdagsmän, hvilka blefvo utsedde till representanter i Andra kammaren för ofvannämnda period, afgingo 16, efter hvilka fyllnadsväl egde rum. Af dessa val skedde 5 under år 1888, 7 under år 1889 och 4 under år 1890. Ett af valen egde rum i januari före riksdagens början, fyra under pågående riksdag och de öfriga å annan tid. — Från och med år 1876 hafva fyllnadsvälen under de särskilda riksdagsperioderna uppgått till följande antal, och fördela de sig på de olika åren under perioden sålunda:

	1:a året.	2:a året.	3:e året.	Summa fyllnadsväl.
Riksdagsperioden 1876—1878	8	14	5	27
„ 1879—1881	8	13	1	22
„ 1882—1884	4	17	—	21
„ 1885—1887	4	18	2	24
„ 1888—1890	5	7	4	16.

Från den förut iakttagna regeln, att de flesta fyllnadsväl inträffa under andra året, utgör alltså ej heller perioden 1888—1890 något undantag, ehuru då verkställda fyllnadsväl äro betydligt fataligare än under föregående perioder.

Särskildt för *landsbygd* och *städer* utgjorde fyllnadsvälen nedanstående antal, dels i och för sig och dels i förhållande till hela antalet representanter i Andra kammaren:

Riksdagsperioden	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1876—1878.....	14	10·1	13	21·7	27	13·6
„ 1879—1881.....	13	9·3	9	14·1	22	10·8
„ 1882—1884.....	13	9·2	8	12·5	21	10·2
„ 1885—1887.....	16	11·0	8	11·6	24	11·2
„ 1888—1890.....	9	6·2	7	9·2	16	7·2.

För så väl *landsbygd* som *städer* har sålunda under den sist anförda perioden antalet fyllnadsväl i förhållande till hela representantantalet varit ovanligt lågt.

Angående orsakerna till fyllnadsvalen föreligga uppgifter för de fyra senaste riksdagsperioderna, och framgår deraf följande:

Riksdagsperioden	Afsägelse.	Dödsfall.	Summa.
1879—1881	17	5	22
1882—1884	17	4	21
1885—1887	16	8	24
1888—1890	10	6	16.

Bland de valkretsar, i hvilka under åren 1888—1890 fyllnadsval egde rum, utvisade Linköpings och Lunds städer samt Norra Helsinglands domsaga det relativt största *deltagandet*, enär inom hvardera af dessa valkretsar mer än 54 % af antalet valberättigade afgåvo sina röster.

II. Allmänna valen för riksdagsperioden 1891—1893.

(Tab. 4 och 5).

A) Valkretsarne.

Antalet valkretsar med egna representanter i Andra kammaren uppgår för närvarande till 188, af hvilka 147 tillhöra landsbygden och 41 utgöras af städer. Bland de sistnämnda är Stockholms stad fortfarande räknad såsom *en* valkrets, enär den genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 8 november 1889 fastställda kretsindelning för huvudstaden blott afser sjelfva valförrättningen, utan att annan ändring skett i förut gällande bestämmelser.

Valkretsarne å landsbygden hafva sedan år 1866, då de första valen till Andra kammaren företogs, ökat med 12, deraf 1 tillkommit under år 1890. De förändringar, som efter 1887 ars senare val inträffat med afseende på landsbygdens valkretsindelning, äro följande:

Sedan folkmängden i hvardera af Norra Helsinglands och Medelpads östra domsagor vid 1889 års slut öfverstigit det i riksdagsordningen stadgade maximum af 40,000 inv., förordnades genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 26 juni 1890, att nämnda domsagor skulle hvardera delas i tvenne valkretsar, och föreskrefs tillika, att af Norra Helsinglands domsaga skulle Enångers och Forsa tingslag (18,134 inv.) bilda den ena samt Bergsjö och Delsbo tingslag (23,237 inv.) den andra valkretsen, hvarjemte af Medelpads östra domsaga den ena kretsen skulle utgöras af Sköns tingslag (20,303 inv.) och den andra af Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag (20,951 inv.). Å andra sidan befanns deremot, att sammanlagda folkmängden i Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga (Malmöhus län), hvilken förut omfattat tvenne valkretsar, vid ofvannämnda tidpunkt nedgått till 39,474, hvarigenom densamma måste odelad utgöras *en* valkrets.

Af rikets samtliga 116 domsagor äro för närvarande 31 fördelade i hvardera tvenne valkretsar. Vid de allmänna valen år 1866 var antalet delade domsagor likaledes 31, under det 73 voro odelade.

Det *invånareantal*, som i medeltal kommer på hvar och en af landsbygdens valkretsar eller, som här är detsamma, på hvarje representant, har vid de hittills förrättade valen till Andra kammaren utgjort:

år 1866	26,794	inv.
1869	26,849	
1872	26,488	
1875	27,111	
1878	27,358	
1881	27,276	
1884	26,577	

år 1887	förra valet	26,560	inv.
	senare valet	26,656	
1890		26,467	

Såsom synes, äro skiljaktigheterna emellan de särskilda åren föga betydande. Det högsta talet, för år 1878, öfverstiger det lägsta, för år 1890, med endast 891 personer.

Bland länen utvisade vid 1890 års val likasom år 1887 Skaraborgs och Kristianstads de högsta talen, nämligen resp. 32,515 och 29,876 inv. mot hvarje representant, hvarefter närmast följde Vermlands län med 29,501, medan deremot i Södermanlands län kom *en* representant på endast 22,238 inv., i Gotlands *en* på 22,340 o. s. v.

Ännu större skiljaktigheter i detta hänseende framträda, i fall undersökningen utsträckes till valkretsarne, såsom närmare framgår af efterföljande öfersigt. Af landsbygdens samtliga valkretsar egde:

	1866.	1872.	1878.	1884.	1887		1890.
					förra valet.	senare valet.	
Öfver 40,000 inv.	—	—	—	—	—	—	—
35,000—40,000 >	1	1	1	18	19	19	13
30,000—35,000 >	12	11	17	29	26	25	28
25,000—30,000 >	27	28	30	32	36	38	42
20,000—25,000 >	34	33	38	47	45	44	47
15,000—20,000 >	40	47	39	15	16	17	13
Under 15,000 >	18	15	13	4	4	3	4
Summa valkretsar	135	138	140	145	146	146	147.

Den största folkmängden, eller mer än 38,000 inv., egde vid 1890 års val följande kretsar: Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga (Malmöhus län) 39,474, Fryksdals domsaga (Vermlands län) 38,697, Vätile, Ale och Kullings domsaga (Elfsborgs län) 38,695, Vesterbottens södra domsaga 38,373 samt Tveta, Vista och Mo domsaga (Jönköpings län) 38,275 inv. Den minsta folkmängden, eller mindre än 15,000 inv., hade följande valkretsar: Redvägs härad (Elfsborgs län) 11,307, Villåttinge härad (Södermanlands län) 12,063, Himle härad (Hallands län) 14,068 samt Åkers och Selebo härad (Södermanlands län) 14,933 inv.

I sammanhang med redogörelsen för valkretsindelningen torde äfven böra tagas i betraktande det *antal kommuner*, som belöper sig på de särskilda valkretsarne, då ju detta förhållande måste utöfva ett visst inflytande på det större eller mindre deltagandet i valen. Å rikets landsbygd utgjorde år 1890 kommunernas hela antal 2,397, af hvilka 44 voro hvar för sig delade på olika valkretsar, nämligen 42 på hvardera två och 2 på

hvardera tre valkretsar. Om nämnda antal kommuner och kommundelar lika fördelas på landsbygdens 147 valkretsar, utgör alltså medeltalet i hvarje valkrets 16·6. Härvid förete likväl de särskilda länen ganska väsentliga skiljaktigheter. Sålunda belöpa sig i medeltal på hvardera af de båda valkretsarne i Gotlands län ej mindre än 46·5 kommuner, under det motsvarande medeltal för Norrbottens län stannar vid allenast 5·0. I öfrigt utvisa följande län högre siffror än för landsbygden i dess helhet, nämligen Skaraborgs (37·7), Malmöhus (24·9), Stockholms (22·6), Elfsborgs (22·3), Uppsala (22·0), Jönköpings (21·7), Kristianstads (20·7), Östergötlands (20·3), Vestmanlands (17·8) och Hallands (17·2), hvaremot talen äro lägre för Södermanlands (15·5), Jemtlands (14·8), Kronobergs (14·5), Kalmar (13·1), Göteborgs (12·3), Vermlands (11·3), Örebro (9·7), Blekinge (8·5), Vesternorrlands (8·0), Kopparbergs (7·0), Gefleborgs (6·7), Vesterbottens (6·3) och Norrbottens län, hvilket, såsom förut är anfördt, utvisar endast 5·0. — Af de särskilda valkretsarne förete Vartofta och Frökinds domsaga (Skaraborgs län) det högsta antalet, nämligen 47 kommuner och 2 kommundelar, och komma närmast derefter Gotlands norra domsaga med 48 kommuner samt Kinnefjerdings, Kinne och Kållands domsaga (Skaraborgs län) med 47 kommuner och 1 kommundel, under det minimum träffas för Luleå domsaga, der antalet kommuner utgör endast 3.

Städernas 41 valkretsar, hvilka jemlikt § 13 riksdagsordningen senast reglerades af Andra kammaren år 1886, kunna lämpligen fördelas i trenne grupper, nämligen:

Första gruppen, omfattande städer, hvilka ega 20,000 invånare eller deröfver och hvilka på grund deraf hvardera utse mer än en riksdagsman. Antalet af dessa städer, som vid 1887 års allmänna val utgjorde 6, nämligen Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Gefle och Uppsala, ökades vid valet 1890 till 7, i det Karlskrona då uppnått den folkmängd, som gjorde staden hänförlig till första gruppen. Hela gruppens folkmängd uppgick vid 1889 års slut till 490,766 och antalet af dess riksdagsmän utgöra för närvarande 47, eller en representant på 10,442 inv. Af de 47 riksdagsmännen valde Stockholm 24, Göteborg 10, Malmö 4, Norrköping 3 samt Gefle, Uppsala och Karlskrona hvardera 2. Medan Stockholm eger en representant mot 10,146 invånare, har Malmö, som bland dessa städer är ogynsammast lottadt, en mot 11,885 invånare.

Andra gruppen omfattar de städer, hvilka hvar för sig välja en riksdagsman. Hit höra numera de 9 städerna Jönköping, Helsingborg, Lund, Örebro, Linköping, Sundsvall, Kalmar, Landskrona och Söderhamn, af hvilka ingen har lägre folkmängd än 10,000. Mot hvar och en af de 9 riksdagsmännen för dessa städer, hvilkas sammanlagda folkmängd utgör 125,487, svara i medeltal 13,943 invånare. Ytterligheterna inom gruppen bilda Jönköping med 19,610 och Söderhamn med 10,374 invånare.

Tredje gruppen utgöres af rikets öfriga 75 städer, hvilka till större eller mindre antal sammanslagits till 25 valkretsar. Gruppens folkmängd uppgick vid 1889 års slut till 267,489, hvilket med fördelning på valkretsarne gifver i medeltal 10,700 invånare mot hvarje representant. Vexlingarna härutinnan emellan de särskilda valkretsarne äro dock ganska betydande, såsom närmare framgår af efterföljande öfversigt, hvori till jemförelse äfven redogöres för valkretsarnes fördelning efter folkmängd vid de trenne hittills verkställda regleringarna åren 1866, 1876 och 1886.

Folkmängd.	Antal stadsvalkretsar			
	vid valet år 1890.	vid regleringarna år 1886.	1876.	1866.
13,000—14,000	1	—	—	—
12,000—13,000	4	—	—	—
11,000—12,000	7	6	—	—
10,000—11,000	4	6	4	1
9,000—10,000	6	9	4	1
8,000—9,000	2	2	7	3
7,000—8,000	1	2	7	10
6,000—7,000	—	—	2	9
Summa	25	25	24	24

År 1890, eller redan fyra år efter sist skedd reglering, egde alltså *fem* valkretsar ett högre invånareantal än det i riksdagsordningen härvid medgifna maximum för dylik valkrets (12,000 inv.), nämligen:

Halmstad och Engelholm	13,162	invånare
Vexjö och Oskarshamn	12,406	»
Kristianstad och Simrishamn	12,301	»
Nyköping, Torshälla, Mariefred, Trosa och Euköping	12,167	»
Eksjö, Vimmerby och Vestervik	12,111	»

Nära ofvannämnda maximum stodo dessutom följande 7 valkretsar:

Eskilstuna och Strengnäs	11,987	invånare
Karlstad och Filipstad	11,756	»
Vesterås och Köping	11,637	»
Borås, Alingsås och Ulricehamn	11,616	»
Uddevalla, Strömstad och Marstrand	11,600	»
Ystad, Trelleborg och Skanör med Falsterbo	11,596	»
Mariestad, Skara och Sköfde	11,124	»

Minsta folkmängden af stadsvalkretsarne och derigenom äfven bland rikets samtliga valkretsar egde Visby och Borgholm med 7,832 invånare.

Vid ifrågavarande grupp bör i öfrigt anmärkas, att 1 valkrets omfattar *sju* städer, 2 valkretsar *fem*, 2 valkretsar *fyra*, 11 valkretsar *tre* och 9 valkretsar *två* städer hvardera. — Städer tillhörande *två* län ingå i 10 af dessa valkretsar, under det hvardera af de återstående 15 valkretsarne bildas uteslutande af städer, tillhörande *ett* län.

Om de trenne stadsgrupperna sammanställas med hvarandra, och jemförelsen utsträcker äfven till föregående valperioder, så befinnes, att vid de särskilda valet *en representant blifvit utsedd för i medeltal nedannämnda folkmängd*:

	1:a gruppen.	2:a gruppen.	3:e gruppen.	Samtliga städer.
1866	10,642	9,675	7,361	9,035
1872	11,237	10,503	8,190	9,800
1875	10,432	11,223	9,005	10,003
1878	10,681	11,882	8,894	10,224
1881	11,070	12,670	9,602	10,819
1884	10,473	13,567	10,061	10,868
1887, senare valet	10,543	13,906	10,163	10,860
1890	10,442	13,943	10,700	10,910

Proportionen emellan antalet representanter och folkmängden har sålunda för städerna samfäldt vid hvarje allmänt val, blott med ett mindre undantag år 1887, blifvit allt ogynsammare. Detta gäller ock beträffande så väl andra som tredje gruppens

städer, för hvilka invånareantalet pr representant nästan oafbrutet från år 1866 stigit, så att förhållandet numera ställer sig oförmånligare än någonsin förut. Endast för första gruppens städer har deremot under årens lopp proportionen emellan folkmängd och representanter hållit sig temligen oförändrad och visar sig för närvarande gynsamare än vid föregående valtillfällen med undantag af valet år 1875.

Antalet representanter har för de särskilda grupperna och för samtliga städer vid nedannämnda allmänna val varit följande:

Valen år	1:a gruppen.	2:a gruppen.	3:e gruppen.	Samtliga städer.
1866	21	10	24	55
1872	22	10	24	56
1875	26	10	24	60
1878	28	12	24	64
1881	28	12	24	64
1884	33	12	24	69
1887 { förra.....	40	10	25	75
{ senare.....	41	10	25	76
1890	47	9	25	81.

Medan stadsvalkretsarnes antal sedan representationsförändringen blott ökats med 3, har antalet af deras representanter tillväxt med 26, hvaraf flertalet kommer på de största städerna, nämligen 11 på Stockholm, 6 på Göteborg, 2 på Malmö samt 1 på hvardera af städerna Norrköping, Gefle, Uppsala och Karlskrona. Ensamt genom 1890 års val ökades stadsrepresentanternas antal med 5, deraf 2 för hufvudstaden, 1 för Göteborg samt 1 för hvardera af Norrköping och Karlskrona.

B) Valberättigade.

Vid 1890 års allmänna val till Riksdagens Andra kammare utgjorde *antalet valberättigade* i hela riket 288,096, af hvilka 230,993 tillhörde landsbygden och 57,103 städerna. Sammanställas dessa siffror med motsvarande uppgifter för en del äldre val, och jemföres antalet valberättigade med folkmängden vid hvarje tillfälle, så visar sig, att ifrågakarande antal dels i och för sig, dels i procent af folkmängden utgjort:

År.	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1872	206,973	5·7	29,147	5·3	236,120	5·6
1875	219,982	5·9	35,570	5·9	255,552	5·9
1878	227,772	5·9	42,565	6·5	270,337	6·0
1881	235,604	6·1	45,559	6·6	281,163	6·2
1884	242,798	6·3	48,870	6·5	291,668	6·3
1887 { förra valet...	219,186	5·7	55,547	6·9	274,733	5·9
{ senare valet.	226,903	5·8	51,136	6·2	278,039	5·9
1890	230,993	5·9	57,103	6·5	288,096	6·0.

Jemfördt med förhållandet under föregående år, visar sig sålunda både det absoluta och det relativa antalet valberättigade så väl för riket i dess helhet som för landsbygden och städerna i någon mån högre än vid de båda valen år 1887, likväl med undantag af procentsiffran för städerna, hvilken är lägre än vid 1887 års förra val. I det hela taget kan sålunda åter skönjas en ehuru obetydlig tillväxt af valmännens antal efter den sänkning, som år 1887 efterföljde den under 1870-talet och början

af 1880-talet oafbrutna höjningen af deras antal. Huru detta skiftat från den ena valperioden till den andra, framgår af nedanstående öfversigt, utvisande tillväxten (+) eller minskningen (—) af de valberättigades antal från 1872 till och med år 1890:

	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Från 1872 till 1875	+ 13,009	+ 6·3	+ 6,423	+ 22·0	+ 19,432	+ 8·2
> 1875 > 1878	+ 7,790	+ 3·5	+ 6,995	+ 19·7	+ 14,785	+ 5·8
> 1878 > 1881	+ 7,832	+ 3·4	+ 2,994	+ 7·0	+ 10,826	+ 4·0
> 1881 > 1884	+ 7,194	+ 3·1	+ 3,311	+ 7·3	+ 10,505	+ 3·7
> 1884 > 1887 (senare valet).....	— 15,895	— 6·5	+ 2,266	+ 4·6	— 13,629	— 4·7
Från 1887 (senare valet) till 1890...	+ 4,090	+ 1·8	+ 5,967	+ 11·7	+ 10,057	+ 3·6.

Under ifrågakarande 18 år har alltså valmännens antal i hela riket ökat med sammanlagdt 51,976 eller 22·0 %, å landsbygden ensamt med 24,020 (11·6 %), men i städerna med 27,956 (95·9 %). En naturlig följd af den starkare ökning, som sålunda utmärkt städerna, har varit, att proportionen emellan deras och landsbygden valberättigade under tiden allt mer ändrats till städernas förmån, hvilket kan närmare inhemtas af efterföljande beräkningar. Af *hela antalet valberättigade tillhörde*:

År.	Landsbygden.	Städerna.
1872	87·6 %	12·4 %
1875	86·1 >	13·9 >
1878	84·3 >	15·7 >
1881	83·8 >	16·2 >
1884	83·2 >	16·8 >
1887, senare valet.....	81·6 >	18·4 >
1890	80·2 >	19·8 >

I sina föregående redogörelser för riksdagsmannavalen har Centralbyrån jemväl meddelat beräkningar af de valberättigades proportion till den till *myndig ålder* komna delen af rikets manliga befolkning. Till fortsättning här af kan nu anföras, att då antalet män öfver 21 års ålder vid slutet af år 1889 beräknats hafva i hela riket utgjort 1,261,593, voro sålunda vid 1890 års val 22·8 % af den till myndig ålder hunna manliga befolkningen valberättigade. För landsbygden och städerna hvar för sig kunna, på sätt som i föregående redogörelser skett, motsvarande procental beräknas till 22·4 och 24·8. Vid 1887 års senare val utgjorde antalet valberättigade i procent af myndige män 22·2 för riket i dess helhet, 21·8 för landsbygden och 24·0 för städerna.

Om man från hittills meddelad redogörelse för riket i dess helhet samt de stora underafdelningarna landsbygd och städer låter undersökningen sträcka sig till de särskilda *länen*, blir resultatet sådant det föreligger i efterföljande *tab. E*.

En jemförelse mellan de i nämnda tabell för år 1890 beräknade länssiffrorna och motsvarande tal från närmast föregående valperiod utvisar, att det relativa antalet valberättigade mer eller mindre ökats i 15 län, Stockholms stad inräknad, men att detsamma är oförändradt i 5 län samt minskats i de återstående 5 länen. Skiljaktigheterna äro dock i allmänhet föga betydande, hvilket likaledes visar sig i afseende på landsbygderna och städerna.

Gynsamaste ställningen i fråga om det relativa antalet valberättigade innehar fortfarande Gotlands län (9·8 %) och dernäst Vesterbottens län (8·1 %). Öfver riksmedeltalet stå dess-

I motsats till hvad som förut iakttagits, företer denna gång andra gruppen, omfattande de medelstora städerna, ett litet lägre procenttal än storstadsgruppen, under det småstadsgruppen fortfarande uppvisar den högsta siffran. Ännu bestämdare framträder detta förhållande, om de särskilda städerna uppdelas efter storleken af deras invånareantal, såsom skett i tab. G.

Tab. G. Förhållandet emellan valberättigade och folkmängd i städerna.

Städer med folkmängd af	Antal städer med										Summa.	Valberättigade i medeltal, %.				
	1-2 %	2-3 %	3-4 %	4-5 %	5-6 %	6-7 %	7-8 %	8-9 %	9-10 %	10-11 %			11-12 %	12-13 %	13-14 %	14-15 %
öfver 10,000 inv.				3	4	11	1								19	6·1
6,000—10,000 inv.					2	7	1	1							11	6·6
3,000—6,000 inv.				1		5	8	2	3						19	7·4
2,000—3,000 inv.					1	4	3	1	1	1					11	7·4
1,000—2,000 inv.					1	4	6	5	4	1	1			1	23	8·3
mindre än 1,000 inv.						1	1	2			4				8	9·6
Samtliga städer:																
1890				5	7	32	20	11	8	1	6			1	91	6·5
1887, senare valet	1			4	11	24	24	13	8	3	2			1	91	6·2
1884				2	9	33	18	10	8	5	5		1		91	6·5
1881				2	11	25	24	15	8	3	1		1		90	6·6

Bland rikets städer funnos alltså endast 5 med mindre än 5 % valberättigade, nämligen Åmål (4·5 %), Norrköping (4·6 %), Söderhamn (4·6 %), Jönköping (4·9 %) och Oskarshamn (4·9 %), hvaremot procenttalet höjde sig öfver 10 % för 8 städer: Skanör med Falsterbo (15·4 %), Trelleborg (11·7 %), Östhammar (11·5 %), Säter (11·5 %), Öregrund (11·2 %), Laholm (11·1 %), Kungsbäcka (11·0 %) och Skellefteå (10·5 %). Jfr tab. 5.

En undersökning af förhållandet emellan de valberättigades och representanternas antal gifver till allmänt resultat för riket i dess helhet, att i medeltal 1,264 valmän svara mot hvarje representant i Andra kammaren. För landsbygden stiger motsvarande antal till 1,571, men utgör för städerna endast 705.

Hvad de särskilda landsbygderna vidkommer, förete 14 län mindre och 10 län större tal än landsbygden i dess helhet. Det lägsta visar Södermanlands län, eller 777 valberättigade på hvarje representant; dernäst Uppsala län (1,091), Blekinge (1,096), Östergötlands län (1,100) o. s. v. Högst är antalet för Vesterbottens län, der 2,339 valmän svara mot hvarje representant, och dernäst för Gotlands (2,231), Jönköpings (2,186), Skaraborgs län (2,039) o. s. v. För de särskilda valkretsarne har ifrågasvarande proportion ställt sig på följande sätt, hvarvid jemväl framgår, huru de valberättigade å rikets landsbygd fördela sig emellan olika valkretsar.

Valberättigade.	Antal valkretsar & landsbygden.						
	1875	1878.	1881.	1884.	1887		1890.
					förra valet.	senare valet.	
Under 500	—	—	2	1	2	2	1
500—1,000	24	19	16	15	18	14	15
1,000—1,500	42	47	50	51	58	57	59
1,500—2,000	37	32	25	31	43	45	44
2,000—2,500	25	30	36	32	16	18	17
2,500—3,000	8	9	11	11	8	8	10
Öfver 3,000	2	3	2	4	1	2	1.

Vid 1890 års val förekom det lägsta antalet valberättigade i Villåttinge härad (423), dernäst i Jönäkers härad (520), Åkers och Selebo härad (554), Fernebo härad (668), Södra Tjusts härad (765), Östra härads domsaga i Blekinge län (799) o. s. v., allt i öfverensstämmelse med förhållandet år 1887. De högsta talen träffas deremot för Vesterbottens södra domsaga (3,268), Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga (2,927), Falu domsaga (2,890), Åse, Viste, Barne och Laske domsaga (2,732), Tveta, Vista och Mo domsaga (2,731) samt Vättele, Ale och Kullings domsaga (2,712). Den af Vesterbottens södra domsaga bildade valkretsen räknar sålunda nära 8 gånger så många valmän som Villåttinge härads valkrets.

Det ofvan anförda medeltalet för samtliga städer (705) öfverträffas af så väl andra gruppens städer (850) som de till tredje gruppen hörande (770), hvaremot antalet för första gruppen (643) är lägre. Oafsedt dessa 7 största städer, hvilka hvardera utse flere riksdagsmän, funnos mer än 1,000 valberättigade i de tre valkretsar, som utgöras af städerna Helsingborg (1,296), Lund (1,022) samt Ystad, Trelleborg och Skanör med Falsterbo (1,004). Mindre än 500 valberättigade hade blott en enda stadsvalkrets, nämligen Söderhamn (475).

C) Valsättet.

Enligt gällande riksdagsordning skola för landsbygden valen till Andra kammaren förrättas medelst elektorer, men derest flertalet röstberättigade så beslutar, ega dock kommuner, som hafva att gemensamt välja riksdagsman, begagna det omedelbara valsättet. I hvilken utsträckning det ena eller andra af dessa båda valsätt användts vid de allmänna val, om hvilka uppgifter härutinnan föreligga, framgår af den i nedanstående tab. H meddelade öfersigt:

Tab. H. Valsättet å landsbygden.

År.	Omedelbara val.		Medelbara val.		Summa val.
	Antal.	%.	Antal.	%.	
1866	6	4·4	130	95·6	136
1872	60	43·5	78	56·5	138
1875	67	48·6	71	51·4	138
1878	73	52·1	67	47·9	140
1881	78	54·9	64	45·1	142
1884	86	59·3	59	40·7	145
1887 { förre valet	92	63·0	54	37·0	146
{ senare valet	104	71·2	42	28·8	146
1890	108	73·5	39	26·5	147

Häraf visar sig sålunda, hvad 1890 års val beträffar, att utvecklingen fortfarande gått i samma riktning som under den föregående tiden, nämligen så att allt flere af landsbygdens valkretsar antagit det omedelbara valsättet, hvilket numera begagnas af inemot tre fjerdedelar af hela antalet. De kretsar, som efter 1887 års senare val öfvergått från det medelbara valsättet, äro följande:

- i Södermanlands län: Vester- och Öster-Rekarne härad, Åkers och Selebo härad;
- i Blekinge län: Östra härads domsaga;
- i Elfsborgs län: Tössbo och Vedbo domsaga;

i Vermlands län: Fryksdals domsaga;
i Vesterbottens län: Vesterbottens vestra domsaga;
i Norrbottens län: Piteå domsaga.

Medan sålunda 7 valkretsar under ifrågavarande tid öfvergått till omedelbara val, har enligt tab. H hela antalet kretsar med dylikt valsätt ökat med allenast 4, hvilket beror derpå, att Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga, hvilken förut var delad i två valkretsar, der valen skedde omedelbart, numera utgör en enda valkrets med medelbart valsätt, samt att de till Medelpads östra domsaga hörande nya valkretsarne valde medelbart i stället för omedelbart, hvilket senare valsätt der begagnades före domsagans tudelning. Då vidare i den nybildade valkretsen Bergsjö och Delsbo tingslag valen skedde medelbart, har derigenom antalet af de kretsar, som använda sistnämnda valsätt, blott nedgått med 3.

Nu mera är det omedelbara valsättet enrådande i 10 af rikets län, nämligen Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Gotlands, Blekinge, Hallands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs och Jemtlands län; nästan enrådande i Kronobergs, Kalmar, Kristianstads, Skaraborgs, Vesterbottens och Norrbottens län, i hvilka blott en af hvarterda länets kretsar använder det medelbara valsättet. Öfvervägande omedelbara val förekomma dessutom i Malmöhus, Göteborgs och Vermlands län.

Det medelbara valsättet är deremot allenaherskande endast i Uppsala län, hvarjemte de flesta valkretsar i Stockholms, Elfsborgs, Gefleborgs och Vesternorrlands län fortfarande bibehålla samma valsätt.

Hela det område af rikets landsbygd, som numera antagit det omedelbara valsättet, eger inemot 75 % af landsbygdens folkmängd och ungefär lika stor del af dess antal valberättigade. Utvecklingsgången i dessa båda hänseenden angifves af efterföljande sammanställning.

	Landsvalkretsar med omedelbara val.		Valberättigade.	
	Folkmängd.	% af landsbygdens folkmängd.	Antal.	% af landsbygdens valberätt.
1872	1,561,353	42.7	88,808	43.0
1875	1,727,119	46.0	103,205	47.0
1878	2,029,601	53.0	114,853	50.4
1881	2,154,923	55.6	127,598	51.2
1884	2,330,100	60.5	142,734	58.8
1887 { förra valet	2,514,528	64.8	141,138	64.4
{ senare valet	2,825,500	72.6	167,695	73.9
1890	2,902,428	74.6	171,908	74.4

I de valkretsar, der det medelbara valsättet användes, uppgick sammanlagda folkmängden vid 1890 års val till 988,239, eller 25.4 % af landsbygdens hela folkmängd, och antalet valberättigade till 59,085, utgörande 25.6 % af samtliga valberättigade å landsbygden.

Samtliga de stadsvalkretsar, som enligt gällande bestämmelser kunna välja mellan de båda valsätten, eller de som bestå af två eller flere städer, hade redan från och med 1881 års allmänna val begagnat det omedelbara valsättet. Häri skedde likväl en återgång, då i följd af den under år 1886 verkställda omregleringen af städernas valkretsar ej mindre än 11 kretsar i den grupp, som utgöres af mer än en stad, blefvo till sin omfattning förändrade, och endast 2 af dessa hunno fatta beslut

om antagande af omedelbart valsätt så tidigt, att det kunde tillämpas vid valen till 1887 års senare riksdag. Alla de återstående 9 kretsarne måste sålunda då välja medelst elektor, men redan vid de allmänna valen för perioden 1888—1890 hade 8 af dem åter öfvergått till omedelbart valsätt, så att vid sistnämnda tillfälle var kretsen Vexjö och Oskarshamn den enda, som valde medelbart. Sedan vid 1890 års val äfven denna valkrets öfvergått, användes numera åter det omedelbara valsättet af samtliga stadsvalkretsarna.

Rikets samtliga valkretsar jemte deras folkmängd och valberättigade fördelade sig sålunda vid 1890 års allmänna val, allt efter som de valde omedelbart eller medelbart, på följande sätt:

	Valkretsar.		Folkmängd.		Valberättigade.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Med omedelbara val	149	79.3	3,786,170	79.3	229,011	79.5
Med medelbara val	39	20.7	988,239	20.7	59,085	20.5
Summa	188	100.0	4,774,409	100.0	288,096	100.0

D) I valen deltagande.

Om de väljandes absoluta antal och dettas förhållande till antalet valberättigade finnas för hvarje valkrets uppgifter meddelade i tab. 4 (kol. 7—9). I vissa fall afvika likväl dessa uppgifter från de af valförrättarne lemnade, och har detta merendels sin grund deri, att genom Centralbyråns skriftväxling med vederbörande myndigheter åtskilliga rättelser vidtagits. Bland annat har det visat sig, att en del kommuner deltagit i valen, ehuru valförrättaren derom icke haft kännedom, enär intet valprotokoll insändts. De personer, som under sådana förhållanden deltagit i omröstningen, hafva, likasom i föregående redogörelser skett, inräknats bland dem, som i valen deltagit, men hvilkas röster kasserats.

I nedanstående tab. I meddelas en sammanställning af uppgifterna om de väljandes absoluta och relativa antal för samtliga de allmänna val, om hvilka dylika uppgifter föreligga.

Ehuru deltagandet i 1890 års allmänna val icke på långt när visade sig till den grad lifligt som vid de med anledning af riksdagens upplösning år 1887 företagna valen, omfattades det likväl med sådant intresse från valmännens sida, att med nyssnämnda undantag intet föregående riksdagsmannaval kunnat uppvisa ett större, och gäller denna iakttagelse så väl landsbygd som städer och så väl de medelbara som de omedelbara valen.

Af de i tab. I meddelade uppgifterna framgår ock, att deltagandet i valen år 1890 var likasom vid föregående valtillfällen betydligt större vid de omedelbara än vid de medelbara valen. I de förra deltego nämligen öfver hufvud taget 42.7 % af samtliga valberättigade, men i de senare endast 22.2 %.

Likaså gäller, om ock ej i samma grad som under en äldre tid, den städse förut gjorda iakttagelsen, att deltagandet i valen är vida allmänare i städerna än på landsbygden. Sålunda deltego i 1890 års val 59.4 % af städernas valmän, medan å landet deltagarnes antal utgjorde endast 33.3 % af dess samtliga valberättigade. Utsträckes undersökningen till de särskilda länen, framtråda för landsbygdens valkretsar de förhållanden, om hvilka tab. K upplyser.

Deltagandet i 1890 års val synes på grund af de i tabellen meddelade procenttalen och med vederbörligt afseende på de båda valsätten hafva varit lifligast i Örebro län, dernäst i Östergöt-

lands och Jemtlands samt i Södermanlands, Vermlands och Vestmanlands län. Jemförelsevis minsta intresset visade sig dererott i Norrbottens län, och komma Gotlands samt Kalmar län derintill närmast.

De särskilda valkretsarne å landsbygden hafva, allt efter som de omfattat det omedelbara valsättet eller vidhålla det medelbara, att uppvisa följande skiljaktigheter med hänsyn till det större eller mindre deltagandet i valen.

I 1890 års val deltog i nedannämnda antal valkretsar:

% af valberättigade.	Vid omedelbara val.	Vid medelbara val.
Under 10 %	2	4
10—20 „	12	17
20—30 „	24	10
30—40 „	20	4
40—50 „	27	2
50—60 „	13	2
60—70 „	6	—
70—80 „	3	—
80—90 „	1	—
Summa valkretsar	108	39.

Bland landsbygdens valkretsar utvisade i fråga om de omedelbara valen följande de högsta procenttalen: Leksands, Åls

Tab. I. Antal deltagande i de allmänna valen åren 1872—1890.

	Vid omedelbara val.		Vid medelbara val.		Vid samtliga val.	
	Antal deltagare.	% af valberättigade.	Antal deltagare.	% af valberättigade.	Antal deltagare.	% af valberättigade.
A. Landsbygden.						
År 1872.....	19,497	22.0	13,735	11.6	33,232	16.1
› 1875.....	24,125	23.4	12,577	10.8	36,702	16.7
› 1878.....	26,518	23.1	11,496	10.2	38,014	16.7
› 1881.....	34,386	26.9	11,601	10.7	45,987	19.5
› 1884.....	40,583	28.4	9,908	9.9	50,491	20.8
› 1887 {förra valet...	73,482	52.1	23,841	30.5	97,323	44.4
› 1887 {senare valet...	58,879	35.1	12,094	20.4	70,973	31.3
› 1890.....	63,836	37.1	13,127	22.2	76,963	33.3
B. Städerna.						
År 1872.....	11,761	41.6	205	23.6	11,966	41.1
› 1875.....	12,891	36.9	172	27.9	13,063	36.7
› 1878.....	16,168	39.8	639	33.0	16,807	39.5
› 1881.....	20,604	45.2	—	—	20,604	45.2
› 1884.....	23,145	47.4	—	—	23,145	47.4
› 1887 {förra valet...	30,422	62.1	4,520	69.0	34,942	62.9
› 1887 {senare valet...	28,537	56.5	360	58.3	28,897	56.5
› 1890.....	33,933	59.4	—	—	33,933	59.4
C. Hela riket.						
År 1872.....	31,258	26.7	13,940	11.7	45,198	19.1
› 1875.....	37,016	26.8	12,749	10.9	49,765	19.5
› 1878.....	42,686	27.5	12,135	10.6	54,821	20.3
› 1881.....	54,990	31.8	11,601	10.7	66,591	23.7
› 1884.....	63,728	33.3	9,908	9.9	73,636	25.2
› 1887 {förra valet...	103,904	54.6	28,361	33.5	132,265	48.1
› 1887 {senare valet...	87,416	40.1	12,454	20.8	99,870	35.9
› 1890.....	97,769	42.7	13,127	22.2	110,896	38.5

och Bjursås tingslag (80.1 %), Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds domsaga (71.8 %), Enångers och Forsa tingslag (71.1 %) samt Finspånge län domsaga (70.3 %). Minst åter var deltagandet i Vesterbottens mellersta domsaga (6.8 %) och i Luleå domsaga (7.7 %).

Vid de medelbara valen visade sig intresset liffigast i Sköns tingslag (58.6 %) samt i Norunda och Örbyhus härad (55.1 %), men svagast i Vesterbottens södra domsaga (6.3 %), Norra Vadsbo domsaga (7.5 %), Bara härad (8.2 %) och Torneå domsaga (8.7 %).

Inom de särskilda grupperna af städer hafva i de val, som förrättats omedelbart — således åren 1881, 1884 och 1890 hela antalet städer — följande procent af de valberättigade deltagit:

	1872. %	1875. %	1878. %	1881. %	1884. %	1887		1890. %
						förra valet. %	senare valet. %	
1:a gruppen...	38.2	35.3	44.0	47.1	55.1	57.1	58.8	58.2
2:a „	41.1	29.6	35.8	42.6	39.9	65.4	43.7	61.8
3:e „	46.0	40.1	36.8	44.6	42.7	70.4	59.6	60.3

Såsom här af synes, äro beträffande 1890 års val skiljaktigheterna mellan de större gruppernas siffror föga betydande. Något annorlunda ter sig likväl förhållandet, om undersökningen utsträcker till de särskilda stadsvalkretsarne och städerna. För-

Tab. K. Antalet i valen deltagande i procent af de valberättigade å landsbygden, länsvis.

	Vid omedelbara val.					Vid medelbara val.				
	1881.	1884.	1887.		1890.	1881.	1884.	1887.		1890.
			förra valet.	senare valet.				förra valet.	senare valet.	
Stockholms län....	47.2	47.7	67.8	45.9	61.9	16.0	12.1	37.4	24.8	21.3
Uppsala län.....	—	—	—	—	—	20.6	20.0	40.2	26.4	33.5
Södermanlands län	40.4	36.7	59.6	44.4	44.9	27.6	26.4	—	24.4	—
Östergötlands län	35.2	45.1	54.2	45.4	49.8	—	—	—	—	—
Jönköpings län...	36.5	36.2	48.1	31.9	34.2	—	—	—	—	—
Kronobergs län...	30.6	34.6	40.6	35.0	35.9	10.6	14.4	26.6	28.9	16.1
Kalmar län.....	15.0	20.2	38.2	25.6	22.4	9.7	10.4	23.0	12.2	17.0
Gotlands län.....	17.6	20.1	36.3	14.0	20.4	—	—	—	—	—
Blekinge län.....	27.0	24.4	37.5	20.7	29.8	5.1	5.1	26.3	9.6	—
Kristianstads län	28.1	26.2	51.9	39.1	38.2	10.0	7.3	36.5	15.4	17.7
Malmöhus län.....	27.4	23.9	46.1	31.1	27.4	10.4	11.2	26.4	20.5	15.8
Hallands län.....	18.4	20.0	55.5	37.7	35.5	—	—	—	—	—
Göteb. o. Bohus län	17.1	17.5	51.9	38.6	34.1	7.8	8.9	28.0	21.6	20.9
Elfsborgs län.....	—	—	—	27.6	43.6	9.6	10.2	22.2	13.7	16.9
Skaraborgs län...	26.5	27.6	45.8	29.1	29.0	11.1	9.9	14.4	8.5	7.5
Vermlands län....	37.1	19.6	72.3	51.0	48.8	8.9	8.4	49.4	31.9	39.4
Örebro län.....	43.2	38.1	70.8	50.7	51.7	—	—	—	—	—
Vestmanlands län...	26.7	29.9	63.9	33.6	44.7	—	—	—	—	—
Kopparbergs län...	23.3	27.7	63.8	43.2	48.8	8.4	6.1	30.2	—	—
Gefleborgs län....	34.7	28.2	46.2	38.4	45.0	14.5	13.9	47.3	25.4	26.9
Vesternorrlands län	16.3	28.2	49.6	32.5	23.2	10.8	8.2	34.0	24.4	26.7
Jemtlands län.....	20.2	26.8	57.3	37.1	49.1	14.3	—	—	—	—
Vesterbottens län...	—	—	—	20.4	38.6	6.5	4.7	20.7	13.3	6.3
Norrbottens län...	15.6	26.3	45.0	25.9	17.7	4.5	8.1	30.1	9.3	8.7
Hela landsbygden	26.9	28.4	52.1	35.1	37.1	10.7	9.9	30.5	20.4	22.2

delningen af dem efter procenttalen för deltagandet i dessa val utfaller nämligen på följande sätt:

% af valberättigade.	1:a gruppen.	2:a gruppen.	3:e gruppen.		Summa.	
	Valkretsar (=Städer).	Valkretsar.	Städer.	Valkretsar.	Städer.	
Under 10 %	—	—	—	1	—	1
10—20 »	—	1	—	2	1	3
20—30 »	—	1	—	4	1	5
30—40 »	—	—	2	4	2	4
40—50 »	2	—	4	10	6	12
50—60 »	1	1	3	5	5	7
60—70 »	3	1	8	26	12	30
70—80 »	1	4	8	18	13	23
80—90 »	—	1	—	5	1	6
Summa	7	9	25	75	41	91.

Valen omfattades alltså inom särskilda kretsar eller städer med mycket olika intresse. Inom första gruppen, eller den som utgöres af de 7 städer, hvilka hvar för sig utse två eller flere riksdagsmän, var deltagandet störst i Norrköping (72.3 %) och minst i Göteborg (41.2 %). I Stockholm, der vid 1887 års båda val deltagandet var lifligast, utgjorde de väljandes relativa antal denna gång 65.7 % öfver hufvud, vexlande mellan 69.9 %, för dess första valkrets, och 60.4 %, för tredje kretsen.

Af de 9 städer, som tillhöra andra gruppen och som hvaradera välja en riksdagsman, utvisade Örebro det högsta procenttalet (83.0) och Sundsvall det lägsta (17.6).

Bland tredje stadsgruppens 25 valkretsar intogs främsta rummet af kretsen Eskilstuna och Strengnäs (75.6 %) och det sista af kretsen Hernösand, Umeå och Skellefteå (32.7 %). Af de särskilda städerna inom denna grupp uppnåddes maximum af Nyköping (83.0 %), som jemte Örebro företedde den högsta siffran af alla städerna. Närmast derefter följde Söderköping (82.9 %) och Ulricehamn (82.1 %). Lägst kom Umeå (8.2 %) och dernäst Marstrand (13.3 %).

I sina föregående redogörelser för riksdagsmannavalen har Centralbyrån ansett sig böra särskildt framhålla de fall, då en kommuns eller kommunels samtliga valberättigade antingen genom myndigheternas förvällande eller i följd af egen likgiltighet eller annan anledning *icke utfövat sin valrätt*. Antalet af dessa kommuner och kommundelar, hvilket under de senare åren betydligt nedgått, har utgjort:

Valen år	Kommuner och kommundelar.	Antal valberättigade.
1878	99	3,358
1881	68	2,774
1884	33	1,428
1887	förra valet	15
	senare valet	24
1890	15	365.

De kommuner och kommundelar, hvilkas valmän ej utfödade sin rösträtt vid 1890 års val, voro följande, hvarvid mb. efter kommunens namn betecknar, att valet der skulle förrättats medelbart.

Stockholms län: Vätö kommundel i Vaddö och Häfverö tingslag (mb.); Vallentuna kommundel i Danderyds tingslag (mb.); S:t Olof och S:t Per (mb.).

Uppsala län: Harbo kommundel i Norunda härad (mb.); Husby-Sjutolft (mb.).

Östergötlands län: Heda, Malgesanda kommundel i Vifolka härad; Björsätters kommundel i Skärkinds härad.

Kalmar län: Yxnerums kommundel i Norra Tjusts härad.

Kristianstads län: Nosaby kommundel, i judicielt hänseende tillhörande Kristianstads stad; Hishults kommundel i Norra Åsbo härad.

Elfsborgs län: Grimmared (mb.); Bottnaryds kommundel i Redvägs härad (mb.).

Skaraborgs län: Hällums kommundel i Skånings härad; Gustaf Adolf.

I flertalet af här uppräknade fall synes anledningen, att intet val skett, ligga deri, att vid tillfället ingen valberättigad infunnit sig. Från Grimmared i Elfsborgs län upplyses, att flere valmän visserligen instälde sig, men att de enhälligt fattade beslut att ej välja elektor för kommunen. Till Gustaf Adolfs kommun i Skaraborgs län ankom ingen kungörelse om valet, och till Heda i Östergötlands län ingick dylik kungörelse för sent, för att val skulle kunnat ske. Beträffande den till Kristianstads stad i judicielt hänseende ännu under år 1890 hörande delen af Nosaby kommun var förhållandet lika som vid 1887 års båda val, nämligen att tillfälle ej var på något sätt lemnadt de röstberättigade att deltaga i valet. Antalet valmän derstädes uppgick under sistlidet år till 67.

I fråga om 1890 års val torde äfven böra anmärkas, att likasom vid föregående valtillfällen åtskilliga *oegentligheter* egde rum. Sålunda skedde valet gemensamt för Hemmesjö och Tegnaby i Kronobergs län, ehuru de utgöra två särskilda kommuner. Samma var förhållandet med de båda kommunerna Gullholmen och Mollösund i Göteborgs län. Deremot valde socknarna Norra Ving, Stenum och Skärf i Skaraborgs län hvar för sig, oaktadt de tillsammans bilda *en* kommun. Att de administrativa oregelbundenheterna måste anses såsom en bidragande orsak till dessa *oegentligheter framgår* deraf, att de valberättigade inom en kommundel icke alltid sammantråda till val inför stämmans ordförande i den kommun, dit de rätteligen höra, utan stundom välja tillsammans med annan, närbelägen kommun eller kommundel. Exempelvis må i detta afseende anföras, att vid 1890 års val röstade den till Öster-Rekarne härad (Södermanlands län) hörande delen af Dunker tillsammans med Ärla kommun, Bottnaryds kommundel i Vartofta härad (Skaraborgs län) tillsammans med Bjurbäck, och Grangärde kommundel i Falu domsagas södra tingslag tillsammans med Stora Tuna kommun. Dylika *oegentligheter* vid valen äro dock numera i följd af de många under senare åren genomförda regleringarna af rikets administrativa fördelningar betydligt fåtaligare än förr och torde för framtiden blifva ännu mera sällsporda.

E) Valförrättningen och röstfördelningen.

Om tiden för 1890 års allmänna val till Riksdagens Andra kammare lenna de inkomna redogörelserna följande upplysningar:

Landsbygden:

	Omedelbara val.		Medelbara val.
	Inom kommunerna.	Inför domhafvanden.	Valens avslutning.
1—15 juli	1	—	—
16—31 »	1	1	—
1—15 augusti	16	4	1
16—31 »	67	23	14
1—15 september	19	62	21
16—30 »	3	17	4
Summa	107	107	40.

Städerna.

	I kretsar af en stad.	I kretsar af flere städer. Valen i kommunerna.	Valens afslutning.
1 15 augusti	—	1	1
16—31 „	—	6	1
1—15 september	7	14	11
16—30 „	9	4	12
Summa	16	25	25.

Enär ofvanstående uppgifter angående valtiderna icke afse de i en del kretsar företagna omvalen utan de ursprungliga valförrättningarna, och då under mellantiden valsättet ändrades i en valkrets, kommer antalet omedelbara val å landsbygden att här utgöra 107 och de medelbara 40, i stället för 108 och 39 såsom förut uppgifvits (jfr tab. 4, anm. 12).

Det till tiden första riksdagsmannavalet för innevarande period skedde, hvad hela riket och landsbygden beträffar, den 14 juli 1890 i Vesterbottens mellersta domsaga och de sista den 29 september i Norunda och Örbyhus härad samt i Olands härad (Uppsala län), det förra på omedelbart sätt, de senare medelst elektorer. Inom städernas valkretsar egde det tidigaste valet rum den 1 augusti i Södertelge m. fl. städer och de senaste den 26 september i Stockholm och Örebro.

Af de 10 omval, hvilka med anledning af upphädda val och afsägelser måste verkställas, skedde 2 redan i november 1890, men 7 i januari och 1, i Kalix domsaga, ej förr än den 7 februari innevarande år.

I näst föregående redogörelse för riksdagsmannavalen anfördes jemväl uppgifter om de omedelbara valens fördelning på särskilda *veckodagar*. Till fortsättning deraf meddelas i fråga om 1890 års val nedanstående öfversigt.

	Landsbygden.	Städerna.	Hela riket.
Söndag	16	—	16
Måndag	23	6	29
Tisdag	9	10	19
Onsdag	11	6	17
Torsdag	13	6	19
Fredag	15	8	23
Lördag	20	5	25
Summa omedelbara val	107	41	148.

Lördagen den 30 augusti förrättades det största antalet val, nämligen 10. Närmast derintill kommo måndagen den 18 och torsdagen den 21 augusti med vardera 7 val.

I följd af de medelbara valens fortgående minskning har antalet *elektorer* småningom nedgått, så att det vid nedannämnda års allmänna val utgjorde:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Hela riket.
1872	2,643	33	2,676
1875	2,461	19	2,480
1878	2,299	61	2,360
1881	2,181	—	2,181
1884	1,961	—	1,961
1887 { förra valet	1,752	191	1,943
{ senare valet	1,375	25	1,400
1890	1,294	—	1,294.

Sedan 1887 års senare val har antalet elektorer sålunda i det hela minskats med 106.

Högsta antalet elektorer, eller 59, utsågs vid senaste val i Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga (Malmöhus län), det lägsta, eller 19, i Vestra och Östra Hisings härad (Göteborgs län) samt Redvägs härad (Elfsborgs län). I medeltal räknades ungefär 33 elektorer på hvarje valkrets. Närmare bestämdt var antalet följande:

11—20 elektorer i	3 valkretsar
21—30 „	14 „
31—40 „	15 „
41—50 „	5 „
51—60 „	2 „

Såsom af anm. 4 till tab. 4 närmare framgår, deltog icke 11 af de utsedde elektorerne i riksdagsmannavalen.

Om de valde riksdagsmännens *röstetal* meddelas uppgifter i kol. 10 å tab. 4 samt i efterföljande *tab. L*, och visar sig deraf bland annat, att samtliga de valde erhöilo *absolut majoritet* utom 29, nämligen 21 å landsbygden och 8 i städerna, alla valde omedelbart. Relativt högsta röstetalen tillföll i de kretsar å landsbygden, som använde omedelbart valsätt, representanten för Bräkne domsaga, som erhöil *alla* der afgifna, giltiga röster, samt för Ölands (93·3 %) och Östra härads domsaga i Jönköpings län (91·6 %); lägsta röstetalet (29·2 %) erhöil representanten för Vestbo härad. I kretsar med medelbart valsätt erhöilo fyra, nämligen representanterna för Uppsala läns södra domsaga, Sundals härad, Vestra Helsinglands domsaga och Södra Helsinglands vestra tingslag, alla afgifna giltiga elektorsröster, och kommo mycket nära hela röstetalet representanterna för Bara härad (96·7 %), för Marks härad (95·5 %) samt för Uppsala läns mellersta domsaga (95·5 %). I valkretsar om *en* stad uppnåddes de relativt högsta röstetalen af representanterna för Sundsvall (98·5 %), två Göteborgsrepresentanter (97·8 % och 96·9 %) samt en representant för Norrköping (96·7 %); i valkretsar om flere städer valdes med högsta röstetalet representanten för Hernösand, Umeå och Skellefteå (98·2 %). Med låga röstetal, eller mindre än 40 % af alla afgifna, ingingo deremot representanterna för Södra Åsbo och Bjäre domsaga (38·2 %), Vestmanlands östra domsaga (37·2 %), Kalix domsaga (36·3 %), Södertörns domsaga (35·6 %), Ofvansiljans domsaga (35·4 %), Sevede och Tunaläns domsaga (32·2 %) och Vestbo härad (29·2 %) samt endast *en* stadsrepresentant, nämligen för Laholm, Varberg, Falkenberg och Kungsbacka (35·7 %).

Angående röstfördelningen i öfrigt inom landsbygdens valkretsar med *omedelbart* valsätt innehåller *tab. M* närmare uppgifter.

Antalet landsvalkretsar med omedelbara val, der den valdes närmaste man erhöil mer än 75 % af dennes röstetal, uppgick enligt nämnda tabell vid 1890 års allmänna val till 27, och återfinnes bland dessa mer än hälften af valkretsarne i Kopparbergs län samt halfva antalet kretsar i Södermanlands och Örebro län. Minsta skillnaden emellan den valdes och närmaste röstetal förekom i Årstads och Faurås härad, der närmaste man erhöil endast 10 röster mindre än den valde. Skillnaderna voro jemväl obetydliga i Vestbo härad (13), Sevede och Tunaläns domsaga (14), Malungs m. fl. tingslag (16) samt Kalix domsaga (17).

Antalet röster, som afgifvits å andra personer än den valde och hans närmaste man, steg för samtliga kretsar å landsbygden med omedelbart valsätt till 4,887 eller 7·7 % af alla afgifna, hvilket visserligen är relativt högre än vid 1887 års förra val, men något lägre än vid senare valet samma år och understiger betydligt motsvarande siffra för äldre val. I följd deraf kan

sammanhållningen emellan de i 1890 års allmänna val deltagande sägas hafva öfver hufvud taget varit synnerligen stark. I ett eller annat fall kunna nog undantag härifrån påvisas, såsom

t. ex. i Södertörns domsaga, der valstriden utkämpades emellan trenne partier med hvar sin kandidat, och hvarvid den i röstetal tredje i ordningen bland dessa erhöi pluralitet i ej mindre

Tab. L. De valdes relativa röstetal.

	Antal valde, som af de afgifna rösterna erhöiit							Summa valde.		Antal valde, som af de afgifna rösterna erhöiit							Summa valde.										
	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	60-70 %	70-80 %	80-90 %			öfver 90 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	60-70 %	70-80 %		80-90 %	öfver 90 %								
A. Landsbygden.																											
a) Omedelbara val.																											
Stockholms län	—	1	—	—	—	—	—	1	Vesterbottens län	—	—	—	1	—	—	—	1										
Södermanlands län	—	—	1	2	2	1	—	6	Norrbottnens län	—	—	—	1	—	—	—	1										
Östergötlands län	—	—	2	2	2	2	—	8	Summa 1890	—	—	10	9	6	8	6	39										
Jönköpings län	1	—	1	1	—	1	1	6	> 1887 { senare valet	—	—	1	8	14	4	4	11	42									
Kronobergs län	—	—	—	1	1	3	—	5	> 1887 { förra valet	—	—	1	7	11	9	9	17	54									
Kalmar län	—	1	1	1	1	1	1	7	> 1884	—	2	6	13	9	10	5	9	13	59								
Gotlands län	—	—	—	1	1	—	—	2	> 1881	—	1	8	16	10	5	9	15	64									
Blekinge län	—	—	1	—	1	1	—	4	> 1878	—	—	11	14	17	8	4	13	67									
Kristianstads län	—	1	1	2	1	1	—	6	> 1875	—	3	6	17	16	7	9	13	71									
Malmöhus län	—	—	2	2	3	1	—	8	> 1872	1	5	9	25	15	10	4	9	78									
Hallands län	—	—	2	1	1	1	—	5	B. Städerna.																		
Göteborgs och Bohus län	—	—	1	1	2	1	—	5	a) Omedelbara val.																		
Elfsborgs län	—	—	1	—	—	1	—	2	Stockholm, 1:a valkretsen	—	—	—	—	1	3	1	—	5									
Skaraborgs län	—	—	—	1	1	3	1	6	> 2:a >	—	—	—	1	—	4	—	—	5									
Vermlands län	—	—	—	3	—	1	1	5	> 3:e >	—	—	—	2	1	2	—	—	5									
Örebro län	—	—	—	4	2	—	—	6	> 4:e >	—	—	—	2	1	2	—	—	5									
Vestmanlands län	—	1	—	1	1	1	—	4	> 5:e >	—	—	—	—	1	2	1	—	4									
Kopparbergs län	—	1	1	2	2	1	—	7	Göteborg	—	—	2	1	2	2	1	2	10									
Gefleborgs län	—	—	—	1	—	—	1	2	Malmö	—	—	1	1	1	1	—	—	4									
Vesternorrlands län	—	—	—	1	—	—	2	3	Norrköping	—	—	1	—	—	1	—	1	3									
Jemtlands län	—	—	1	1	1	1	—	4	Gefle	—	—	—	—	—	2	—	—	2									
Vesterbottens län	—	—	1	—	—	1	1	3	Uppsala	—	—	—	1	1	—	—	—	2									
Norrbottnens län	—	1	—	—	—	—	2	3	Karlskrona	—	—	—	—	1	1	—	—	2									
Summa 1890	1	6	14	28	22	22	12	3	108	Samtl. städer m. hvardera flere riksdagsmän	—	—	4	8	9	18	5	3	47								
> 1887 { senare valet	2	3	15	15	22	21	18	8	104	> > > en riksdagsman.	—	—	2	3	—	1	1	2	9								
> 1887 { förra valet	2	2	4	16	21	24	11	12	92	Valkretsar af flere städer	—	1	1	12	7	2	1	1	25								
> 1884	4	8	18	25	14	8	7	2	86	Summa 1890	—	1	7	23	16	21	7	6	81								
> 1881	—	8	22	19	14	5	5	5	78	> 1887 { senare valet	17	6	1	10	11	8	5	11	75								
> 1878	5	9	22	13	8	8	7	1	73	> 1887 { förra valet	—	—	—	7	17	7	25	10	66								
> 1875	5	8	19	10	13	5	2	5	67	> 1884	—	2	9	21	8	4	9	16	69								
> 1872	3	10	13	12	8	8	4	2	60	> 1881	—	2	8	23	14	2	6	9	64								
b) Medelbara val.																											
Stockholms län	—	—	—	1	1	—	2	4	> 1878	1	1	3	15	13	10	3	15	61									
Uppsala län	—	—	—	1	—	1	—	2	4	> 1875	—	1	5	15	15	6	8	9	59								
Kronobergs län	—	—	—	—	1	—	—	1	1	> 1872	—	3	5	15	9	8	8	6	54								
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	1	1	1	b) Medelbara val.																	
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	1	1	2	Valkretsar af flere städer, 1890	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	1	1	2	> > > 1887 { senare valet	—	—	—	1	—	—	—	—	1								
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	2	—	—	—	—	2	> > > 1887 { förra valet	—	—	—	—	1	—	3	—	5	9							
Elfsborgs län	—	—	—	1	1	3	2	1	8	> > > 1884	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Skaraborgs län	—	—	—	—	1	—	—	—	1	> > > 1881	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Vermlands län	—	—	—	—	2	1	—	—	3	> > > 1878	—	—	—	1	1	—	—	—	1	3							
Gefleborgs län	—	—	—	—	1	1	1	2	5	> > > 1875	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1							
Vesternorrlands län	—	—	—	3	2	—	—	—	5	> > > 1872	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2							

än 5 kommuner och lika många röster som den valde i 2 kommuner, medan den andre i ordningen, eller den valdes närmaste man, erhöll pluralitet endast i Sorunda kommun, hvilken genom sin sammanhållning afgjorde valets utgång, ehuru på annat sätt än som tyckes hafva åsyftats. I Torö kommun med 6 i valet deltagande erhöll hvar och en af de tre kandidaterna 2 röster.

Vid de *medelbara* valen å landsbygden var antalet valkretsar, der den valdes närmaste man erhöll nedanstående procent af den valdes röstetal, följande:

Röstetal.	1884.	1887		1890.
		förra valet.	senare valet.	
Under 25 %	23	16	13	13
25—50 %	13	15	10	7
50—75 %	12	8	7	11
Öfver 75 %	7	5	8	4
Summa valkretsar	55	44	38	35.

Tab. M. Röstfördelning och kasserade röster vid de omedelbara valen å landsbygden.

Län (landsbygd).	Antal valkretsar, der den valdes närmaste man erhöill i % af den valdes röstetal				I öfrigt splittrade röster.		Kasserade röster.	
	under 25 %	25—50 %	50—75 %	öfver 75 %	Antal.	% af afgifna.	Antal.	% af afgifna.
Stockholms län	—	—	—	1	233	29.3	57	7.2
Södermanlands län ..	1	1	1	3	99	4.7	6	0.3
Östergötlands län ..	4	2	1	1	183	4.2	98	2.2
Jönköpings län	2	1	2	1	580	12.9	221	4.9
Kronobergs län	3	2	—	—	183	6.4	31	1.1
Kalmar län	3	1	1	2	223	10.2	77	3.5
Gotlands län	—	1	1	—	130	14.3	16	1.8
Blekinge län	1	1	1	—	95	7.3	60	4.6
Kristianstads län ..	—	2	2	2	516	13.4	36	0.9
Malmöhus län	2	3	1	2	210	5.2	346	8.6
Hallands län	1	1	2	1	156	5.7	90	3.3
Göteb. o. Bohus län ..	—	2	1	2	162	5.8	34	1.2
Elfsborgs län	1	—	1	—	179	8.6	42	2.0
Skaraborgs län	3	3	—	—	359	9.9	56	1.5
Vermlands län	1	1	—	3	16	0.5	12	0.3
Örebro län	—	2	1	3	98	2.4	39	1.0
Vestmanlands län ..	—	2	1	1	353	14.3	16	0.6
Kopparbergs län ..	—	3	—	4	328	4.8	25	3.7
Gefleborgs län	1	—	1	—	151	10.3	8	0.5
Vesternorrlands län.	2	—	1	—	62	6.1	15	1.5
Jemtlands län	1	—	3	—	269	8.2	13	0.4
Vesterbottens län ..	2	—	1	—	145	6.2	24	1.0
Norrbottnens län ..	2	—	—	1	157	18.7	4	0.5
S:n 1890	30	28	22	27	4,887	7.7	1,326	2.1
1887 { senare valet	45	24	11	23	4,693	8.0	1,669	2.8
1887 { förra valet	35	26	19	12	1,382	1.9	3,982	5.4
1884	23	15	28	20	6,524	16.1	1,185	2.9
1881	23	17	24	14	5,358	15.6	1,256	3.7
1878	18	17	16	22	5,453	20.6	919	3.5
1875	15	18	20	14	4,916	20.5	430	1.8
1872	17	13	18	12	3,629	19.0	552	2.8

I det föregående är redan anmärkt beträffande 1890 års val, att i 4 valkretsar med medelbart valsätt de valde erhöillo alla afgifna, giltiga röster. Å andra sidan finner man, att i 3 kretsar med medelbara val, nämligen Askims och Säfvedals härad, Vestra och Östra Hisings härad samt Torneå domsaga, den i röstetal närmaste erhöill endast en röst mindre än den valde. — Antalet röster, som vid dylika val tillföll andra personer än den valde och hans närmaste man, utgjorde endast 41, eller 3.2 % af samtliga 1,283 afgifna elektorsröster.

Vid valen i *städerna* år 1890 erhöillo de, som kommo närmast de valde eller, i fråga om första gruppens städer, närmast de med lägsta röstetalen utsedde representanterna, följande antal röster i förhållande till de valdes röstetal, och har Stockholms stad vid denna redogörelse måst upptagas såsom 5 valkretsar.

Röstetal.	1:a gruppen.	2:a gruppen.	3:e gruppen.	Summa.
Under 25 %	2	3	2	7
25—50 %	3	1	4	8
50—75 %	3	3	13	19
Öfver 75 %	3	2	6	11
Summa valkretsar	11	9	25	45.

Att valstriderna inom det stora flertalet af stadsvalkretsar varit temligen häftiga, visar sig sålunda deraf, att i ej mindre än 30 kretsar, eller två tredjedelar af hela antalet, de i röstetal närmast de valde erhöillo mer än hälften af dessas röstetal. Mest tvifvelaktig var utgången af valen i Falun, Hedemora och Säter; Laholm, Varberg, Falkenberg och Kungsbacka, der 3 kandidater voro uppställda, samt Stockholms fjerde krets, i hvilka tre valkretsar närmaste man uppnådde ända till 93 % af den valdes eller sist valdes röstetal; vidare i Nyköping m. fl. städer (90 %), Göteborg (89 %), Eksjö m. fl. städer (89 %), Lund (89 %) o. s. v. Deremot synes resultatet hafva varit på förhand gifvet i Sundsvall, i Hernösand, Umeå och Skellefteå samt i Landskrona, der de närmaste röstetalen ej hunno till mer än 1—4 % af de valdes.

Det röstetal, som tillföll andra personer än den valde och hans närmaste man, är för första gruppens städer ej känt, men uppgick för de till andra gruppen hörande 9 städerna till 433, utgörande 9.2 % af samtliga afgifna röster, och för tredje gruppens 25 valkretsar till 401, eller blott 3.5 % af alla rösterna. Splittringen var alltså i det hela rätt obetydlig, synnerligast vid valen i småstäderna.

Såsom i tab. M är anfördt, utgjorde antalet *kasserade röster* i de valkretsar å landsbygden, som välja omedelbart, 1,326, eller 2.1 % af alla afgifna rösterna. För landsvalkretsarne med medelbart valsätt stannade motsvarande antal vid endast 12, hvilket ej ens utgör 1 % af samtliga elektorsröster. Vid valen i städerna kasserades i allt 107 röster (0.3 %), deraf 44 i första gruppens städer, 10 i andra och 53 i städer tillhörande tredje gruppen. Samtliga dessa tal äro ovanligt låga, och torde detta gynnsamma förhållande till stor del bero derpå, att vid 1890 års val intet enda fall inträffade, då röstkassering egde rum för någon kandidat, som erhöill högsta röstetalet, men som sedermera befunnits vara icke valbar.

Den till sina följer denna gång mest betydande orsaken till röstkassering är att finna i vederbörande valförrättares försummelse eller okunnighet. Förteckningen öfver de kommuner, hvilkas valmän på sådant sätt blefvo utan eget förvållande beröfvade allt inflytande på valens utgång, eller hvilkas samtliga

röster blefvo af annat skäl kasserade, ter sig för år 1890 sålunda:

Valkretsar.	Kommuner:	I valet deltagande.
Södertörns domsaga:	Dalarö.....	51
Södertelge, Norrtelge, Östhammar, Öregrund, Sigtuna och Vaxholm:	Sigtuna.....	28
Finspånge läns domsaga:	Kristbergs kommundel (2), Regna (62).....	64
Vestra härads domsaga:	Bringetofta.....	26
Östbo härad:	Rydaholm.....	142
Tveta, Vista och Mo domsaga:	Boustorp.....	26
Aspelands och Handbörds domsaga:	Virserum.....	25
Ölands domsaga:	Norra Möckleby.....	37
Gotlands södra domsaga:	Eke (8), Silte (11).....	19
Medelstads domsaga:	Nättraby (12), Hasslö och Aspö (9), Förkärla (5), Tving (22).....	48
Villands härad:	Gualöf.....	7
Färs domsaga:	Södra Åsum (42), Löfvestad (58), Rödinge (10), Ramsåsa (26), Vollsjö (58), Långaröd (87).....	281
Luggude domsagas södra valkrets:	Mörarp.....	27
Årstads och Faurås härad:	Askome (17), Okome (20).....	37
Himle härad:	Spannarp.....	31
Norrvikens domsaga:	Lommeländ (5), Svenneby (22).....	27
Vätle, Ale och Kullings domsaga:	St Peter (14), Tarsled (19).....	33
Kinneferdings, Kinne o. Kållands domsaga:	Slädene.....	8
Skånings, Vilske och Valle domsaga:	Göteve.....	12
Vartofta och Frökinds domsaga:	Baltak (6), Nykyrka (7).....	13
Glanshammars och Örebro härad:	Långbro.....	20
Ångermanlands västra domsaga:	Bodum.....	12

Hela antalet utgör alltså 35 kommuner och 1 kommundel med tillsammans 974 i valen deltagande personer. Då motsvarande antal vid 1887 års senare val utgjorde 27 kommuner med 851 deltagande och vid förra valet samma år endast 18 kommuner med 767 deltagare, synes röstkassering af nämnda anledning hafva på senaste tiden i betänklig grad tilltagit.

En närmare undersökning af orsakerna till ifrågavarande röstkasseringar vid 1890 års val ådagalägger, att i minst 18 fall det ingifna valprotokollet befunnits ofullständigt eller felaktigt, och voro dessa insända från Nättraby, Hasslö och Aspö, Förkärla, Tving, Södra Åsum, Löfvestad, Rödinge, Ramsåsa, Vollsjö, Långaröd, Mörarp, Askome, Okome, Spannarp, Lommeländ, St Peter, Tarsled och Nykyrka. Från åtminstone 12 kommuner, nämligen Kristberg (i Finspånge läns domsaga), Regna, Bringetofta, Norra Möckleby, Eke, Silte, Gualöf, Svenneby, Slädene, Göteve, Baltak och Långbro, har valprotokoll antingen icke alls inkommit till valförrättande domhufvanden, ehuru val der hållits, eller först efter den bestämda tidens utgång. För Dalarö kommun kasserades alla afgifna röster på grund deraf, att äfven icke röstberättigade tillätos deltaga i valet, och från Rydaholms kommun egde samma förhållande rum, enär af 142 i valet deltagande aflämnades 143 valsedlar. Ehuru således ganska många röster gingo förlorade, kom detta icke i något enda fall att inverka på slutresultatet för valkretsen i dess helhet, såsom i ett fall inträffade vid 1887 års senare val.

Om ofvannämnda antal ogiltiga röster lemnas å sido, återstå endast 471, hvilka af olika anledningar kasserades inom en stor mängd kommuner. Detta är betydligt lägre än vid 1887 års båda val.

Antalet öfverklagade val, i fråga om hvilka klagomålen fullföljdes, utgjorde enligt från samtliga Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande särskildt infortrade upplysningar 25, deraf 20 för valkretsar å landsbygden och 5 för städer. Resultatet af dessa klagomål framgår af efterföljande öfversigt:

Öfverklagade val.	Landsbygden.	Städerna.	Summa.
Fastställda af K. M. Bef. (deraf 1 öfverklagadt hos Kungl. Maj:t, men ännu ej afgjordt)....	8	—	8
Fastställda af K. M. Bef. och af Kungl. Maj:t	8	3	11
Fastställd af K. M. Bef., upphäfdt af Kungl. Maj:t	1	—	1
Upphäfdt af K. M. Bef.....	1	—	1
Upphäfda af K. M. Bef. och af Kungl. Maj:t	2	2	4
	Summa 20	5	25

I 8 fall åtnöjde sig de klagande med Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag. Af de 17 val, som drogos under Eders Kungl. Maj:ts pröfning, fastställdes 11, hvaremot 5 upphäfdes, och i fråga om 1 val, för Kalix domsaga, äro besvären ännu oafgjorda. För de 6 omval, hvilka måste ske i följd af Eders Kungl. Maj:ts och Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag, samt för de 4 omval, som erfordrades med anledning deraf, att 3 personer, som först valdes, afsade sig riksdagsmannaskapet och 1 före 1890 års slut afled, redogöres närmare i anmärkningarna till tab. 4.

Till jemförelse med förhållandet under föregående år meddelas här nedan en summarisk redogörelse för antalet öfverklagade val från och med år 1872, hvarvid äfven angifves, huru många af dessa val blifvit upphäfda, vare sig i sista instansen eller i första, utan att målen vidare fullföljts.

År	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Öfverklagade val.	Deraf upphäfda.	Öfverklagade val.	Deraf upphäfda.	Öfverklagade val.	Deraf upphäfda.
1872.....	28	6	10	1	38	7
1875.....	17	4	2	1	19	5
1878.....	20	7	9	6	29	13
1881.....	24	6	5	—	29	6
1884.....	18	2	5	3	23	5
1887 } förra valet.....	17	5	7	1	24	6
1887 } senare valet.....	24	3	4	2	28	5
1890.....	20	4	5	2	25	6
	Summa 168	37	47	16	215	53

F) Kammarens sammansättning på grund af valen.

Antalet ledamöter i Andra kammaren vid 1891 års riksdag uppgår till 228, af hvilka 147 äro utsedde af landsbygden och 81 af städernas valkretsar.

Under de föregående valperioderna har antalet utgjort:

Åren	Landsbygden.		Städerna.		Hela antalet ledamöter.
	Antal ledamöter.	%.	Antal ledamöter.	%.	
1867—1869.....	135	71.1	55	28.9	190
1870—1872.....	136	70.8	56	29.2	192
1873—1875.....	138	71.1	56	28.9	194
1876—1878.....	138	69.7	60	30.3	198
1879—1881.....	140	68.6	64	31.4	204
1882—1884.....	142	68.9	64	31.1	206
1884—1/8 1887.....	145	67.8	69	32.2	214
2/3 1887—31/12 1887.....	146	66.1	75	33.9	221
1888—1890.....	146	65.8	76	34.2	222
1891.....	147	64.5	81	35.5	228

Under hela den tid, som förflytt efter nu gällande riks-dagsordnings införande, har sålunda antalet ledamöter i Andra kammaren ökat med 38, utgörande jemt 20 % af kammarens första uppsättning. Ensamt för landsbygden har tillväxten utgjort 12, eller 8.9 %, men för städerna 26, d. ä. 47.3 %. Härvid torde dock böra erinras, att folkmängden under samma tidrymd ökat å landsbygden med allenast 7.6 %, men i städerna med ej mindre än 77.1 %, hvaraf alltså visar sig, att antalet representanter ökats för landsbygden något mera än folkmängden,

men för städerna icke på långt när vunnit samma tillväxt som deras invånareantal.

Af de 315 representanter i båda kamrarne, som bildade 1867 års riksdag, tillhörde 125, eller 39.7 %, Första och 190, eller 60.3 %, Andra kammaren, och fördelade sig sistnämnda relativa antal med 42.8 % på landsbygden och 17.5 % på städerna. Vid 1891 års riksdag utgör deremot hela antalet representanter 375, af hvilka 147, eller 39.2 %, tillhöra Första och 228, eller 60.8 %, Andra kammaren samt af sistnämnda antal 39.2 % landsbygden och 21.6 % städerna.

Den yrkesfördelning af Andra kammarens nuvarande ledamöter, som meddelas i tab. N, utvisar bland annat, att grupperna »civile embetsmän», »prester», »läkare och apotekare» samt »hemmansegare» nu ytterligare nedgått i antal, hvaremot större eller mindre ökning inträdt för grupperna »militärer», »professorer och lärare vid läroverk», »kyrkobetjening och folkskolelärare», »litteratörer och boktryckare» samt »inspektorer och arrendatorer». Sammanföras alla till kammaren hörande civile, militäre samt ecklesiastike embets- och tjänstemän till en enda grupp, kommer denna att uppgå till ett antal af 62, utgörande af hela ledamotsantalet 27 %, hvilket är i en ringa mån högre än vid början af näst föregående valperiod.

Af nuvarande ledamöter af statsrådet är ingen tillika ledamot af Andra kammaren, hvaremot 3 förutvarande der hafva plats, samtliga valde af städer.

Åldersfördelningen af Andra kammarens ledamöter vid riksdagarne åren 1879, 1882, 1885, 1888 och 1891 utfaller på sätt efterföljande tab. O angifver. Då sedan näst föregående val-

Tab. N. Yrkesfördelning af Andra kammarens ledamöter.

	Civile embetsmän.	Militärer.	Prester.	Professorer, lärare vid läroverk.	Kyrkobetjening, folkskolelärare.	Läkare, apotekare.	Litteratörer, boktryckare.	Godsägare.	Hemmansegare, landbrukare.	Inspektorer, arrendatorer.	Hemmansegare.	Bruksegare, bergsmän.	Säkerhetsaktörer.	Fabrikledare, handverkare.	Köpmän o. d. v.	Öfrige.	Summa.	
Stockholms stad.....	2	1	1	6	1	4	1							2	4	2	24	
Stockholms län.....		1	1					3	1								6	
Uppsala län.....				1					2	2			1				6	
Södermanlands län.....	1								4	2						1	8	
Östergötlands län.....	1			2	1				7		1		1				13	
Jönköpings län.....					1	1			5								7	
Kronobergs län.....	1								6								7	
Kalmar län.....		1	1				1		5				1	1			10	
Gotlands län.....	1								2								3	
Blekinge län.....	1	1		1					4								7	
Kristianstads län.....	1								7								8	
Malmöhus län.....	2	2					3	1	9				1				18	
Hallands län.....	2	1						2	2								7	
Göteb. och Bohus län.....	2	1		2	1	2			2				4	3	1		18	
Elfsborgs län.....	3								7					2			12	
Skaraborgs län.....		2		1	1				5								9	
Vernlands län.....				1	1	1			6	1							10	
Örebro län.....		1							3	1			2				7	
Vestmanlands län.....	1			1			1		2	1							6	
Kopparbergs län.....				1					4	1				2			8	
Gefleborgs län.....				1					6				1	2			10	
Vesternorrlands län.....	2				1				4	1					2		10	
Jemtlands län.....				1	1				2	1							5	
Vesterbottens län.....	1								2						1		4	
Norrbottens län.....		1							3						1		5	
Summa år 1891	21	12	3	18	8	11	8	100	5	6		14	17	4	228			
Deraf landsbygden	4	3	2		5		1	7	100	5	6		7	7	147			
» städerna.....	17	9	1	18	3	10	1						7	10	4	81		
Summa år 1888	29	10	4	12	4	3	3	9	107	2	6		14	17	2	222		
» 1887, senare riksdagen	32	5	3	14	4	5	6	7	108	1	6		1	10	14	5	221	
» 1885.....	24	6	4	12	5	3	7	9	93	3	13		3	10	16	6	214	
» 1882.....	20	5	4	7	3	1	7	11	109		6		2	4	22	5	206	
» 1879.....	30	8	8	8	2	1	4	17	91		11		1	7	11	5	204	
» 1876.....	25	9	7	5	3	2	1	15	97		2		9	2	6	12	3	198
» 1873.....	27	7	4	6	3	3	3	19	96		5		3	3	4	11	194	
» 1867.....	26	6	6	16	4	2	3	25	69		3		10	1	9	9	190	

Tab. O. Åldersfördelning af Andra kammarens ledamöter.

Åldersår.	1879.	1882.	1885.	1888.	1891.	Åldersår.	1879.	1882.	1885.	1888.	1891.
29—30.....	—	—	—	1	—	55—56.....	14	8	7	7	12
30—31.....	—	—	—	—	—	56—57.....	8	9	12	4	7
31—32.....	—	—	1	—	2	57—58.....	7	10	7	6	12
32—33.....	—	1	—	1	1	58—59.....	7	11	7	6	6
33—34.....	3	3	—	4	—	59—60.....	9	9	9	9	6
34—35.....	4	1	2	1	1	60—61.....	3	4	7	3	6
35—36.....	3	—	3	—	3	61—62.....	6	4	6	8	6
36—37.....	2	3	4	2	3	62—63.....	7	6	3	4	8
37—38.....	4	5	4	4	5	63—64.....	4	3	2	5	4
38—39.....	4	6	3	2	—	64—65.....	2	4	6	4	5
39—40.....	12	3	4	4	7	65—66.....	—	6	2	1	3
40—41.....	3	8	7	9	3	66—67.....	4	1	2	1	2
41—42.....	4	4	9	3	4	67—68.....	—	2	1	2	3
42—43.....	2	10	7	9	6	68—69.....	1	1	4	1	1
43—44.....	7	6	10	6	6	69—70.....	—	2	2	1	—
44—45.....	6	5	9	5	3	70—71.....	—	—	2	—	2
45—46.....	7	4	13	5	7	71—72.....	—	1	1	1	—
46—47.....	6	3	6	10	7	72—73.....	—	—	—	—	1
47—48.....	9	9	7	11	9						
48—49.....	6	9	5	19	8	Si 29—30.....	—	—	—	1	—
49—50.....	6	10	6	12	9	30—40.....	32	22	21	18	22
50—51.....	6	10	8	11	10	40—50.....	56	68	79	89	62
51—52.....	10	6	8	8	20	50—60.....	89	82	76	83	103
52—53.....	6	7	8	9	12	60—70.....	27	33	35	30	38
53—54.....	12	6	5	8	11	70—80.....	—	1	3	1	3
54—55.....	10	6	5	15	7	Summa	204	206	214	222	228

period gruppen 40—50-åriga betydligt minskats och någon större ökning ej inträdt för de yngre åldersgrupperna, men de äldre grupperna från och med 50—60-åringar i högst väsentlig mån tillväxt, kan man redan deraf sluta, att *medelåldern* för kammarrens ledamöter nu är högre än förut. Denna utgör och numera 52.1 år öfver hufvud, ensamt för landsbygdsrepresentanter 52.0 och för stadsrepresentanter 52.1 år, hvilka tal öfverstiga motsvarande siffror för alla föregående år med undantag allenast beträffande stadsrepresentanterna vid 1885 års riksdag, hvilkas medelålder steg till 53.3 år, och vid riksdagen år 1888, då medelåldern var lika som för närvarande. Detta framgår närmare af efterföljande öfversigt, utvisande medelåldern (år) för Andra kammarrens ledamöter vid de första riksdågarne under hvarje valperiod från och med 1870—1872:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Hela riket.
1870.....	47.5	48.4	47.8
1873.....	48.9	50.1	49.3
1876.....	49.1	51.4	49.8
1879.....	50.4	51.5	50.8
1882.....	51.2	52.0	51.5
1885.....	50.1	53.3	50.9
1887, senare riksdagen.....	51.3	51.9	51.5
1888.....	50.1	52.1	50.8
1891.....	52.0	52.1	52.1.

Den äldste af kammarrens nuvarande ledamöter är född år 1818 och de båda yngste år 1859.

En iakttagelse, som städse förut blifvit gjord, att representanternas medelålder är betydligt högre för Första kammarren än för Andra, bekräftas äfven denna gång. Skillnaden, som dock nu är mindre än år 1888, utgör för närvarande 5.6 år.

I fråga om de *förändringar i Andra kammarrens sammansättning*, hvilka förorsakades af 1890 års allmänna val, kan anföras, att af kammarrens förutvarande 222 ledamöter afgingo 82 (37 %), hvaremot 139 (63 %) omvaldes af samma eller delvis samma valkretsar, hvarjemte 1 invaldes af annan valkrets. Af landsbygdens 146 riksdagsmän afgingo 40 (27 %) och omvaldes 106 (73 %), och af de 76 stadsrepresentanterna afgingo 42 (55 %), omvaldes 33 (44 %) och valdes af annan valkrets 1. Bland de 88 ledamöter af Andra kammarren vid 1891 års riksdag, hvilka icke under perioden 1888—1890 tillhörde kammarren, hade likväl 33, deraf 16 från landsbygden och 17 från städer, förut under längre eller kortare tid deltagit i kammarrens förhandlingar och af dessa 1 bevisat 1887 års senare riksdag, ehuru hans val strax före riksdagens slut upphäfdes. Helt och hållet nya för kammarren äro sålunda 55 ledamöter, af hvilka 25 äro valde af landsbygdens och 30 af städernas valkretsar.

Af kammarrens nuvarande ledamöter hafva 7 förut varit representanter i Första kammarren, och ännu finnas inom kammarren 11 personer, som bevisat ständsriksdag, nämligen 4 såsom medlemmar af Ridderskapet och Adeln, 1 af Borgareståndet och 6 af Bondeståndet.

Stockholm den 16 maj 1891.

Underdånigst

ELIS SIDENBLADH.

K. G. Odén.

VALEN TILL FÖRSTA KAMMAREN, ÅREN 1888—1890.

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Födelse- år.	4. Valdag.	5. 6. Antal		7. Den valdes röstetal.	8. När- maste röstetal.	9. Kasse- rade val- sedlar.
				valmän.	i valet del- tagande.			
Valde år 1888.								
Stockholms stad	Carl Gustaf Axel Örbom, Justitieråd ¹⁾	1836	1888	2 ^a 9	96	92	54	—
	Edvard Fränckel, Generalkonsul	1836					54	38
Uppsala län	²⁾ Oscar Josef Alin, Professor	1846	1 ^a 9	37	36	18	16	—
Södermanlands län	Frih. Sten Erik Gabriel Leijonhufvud, Öfverstelöjtnant	1826	1 ^a 9	42	42	31	11	—
Östergötlands län	John Olof Örwall, Bruksegare ³⁾	1827	1	64	64	62	—	—
	Gustaf Andersson, Godsegare	1840				24	21	
Kalmar läns norra del.	Sixten Axel Flach, Kabinettskammarherre, Godsegare	1826	1 ^a 9	66	66	38	14	5
Kalmar läns södra del.	Robert Kajerdt, tillf. Rektor	1831	2 ^a 9	22	22	19	2	—
Kristianstads län	Carl Birger Hasselrot, Häradshöfding	1843	2 ^a 9	38	38	35	1	—
Malmöhus län	Ola Nilsson, Landtbrukare	1837	2 ^a 9	54	53	30	22	—
Hallands län	Peter Olsson, Konsul	1830	1 ^a 9	37	35	58	17	—
	Ingemar Kerfstedt, Apotekare	1845				33	—	
Göteborgs o. Bohus län	Carl Fredrik von Sydow, Apotekare	1832	1 ^a 9	53	53	18	18	—
	Oscar Evers, Generaldirektör (Stockholm)	1833				28	24	
Elfsborgs län	Ernst Victor Stridsberg, Fabriksidkare	1839	1 ^a 4	75	75	38	32	—
Skaraborgs län	Lars Johan Andersson, Godsegare ³⁾	1840	1 ^a 9	67	67	59	—	—
	Knut Wijckmark, Landtbrukare	1849				54	12	
Vermlands län	Axel Gabriel Johan Svedelius, Kapten, Bruksdisponent	1836	1 ^a 9	67	67	45	18	—
Örebro län	Carl Werner von Schulzenheim, Öfverstelöjtnant	1833	1 ^a 9	48	47	33	7	—
Vestmanlands län	Axel Gottfrid Leonard Billing, Biskop	1841	2 ^a 9	38	38	21	16	1
Kopparbergs län	Nils Curry Engelbrecht Treffenberg, Landshöfding	1825	2 ^a 9	54	54	33	19	1
Gefleborgs län	Wilhelm August Söderhjelm, Bruksegare *	1831	1 ^a 9	51	51	50	—	1
	Hans Ludvig Forssell, President (Stockholm) *	1843				28	22	
Vesternorrlands län	Grefve Nils Gustaf Alexander Sparre, Kammarherre (Skaraborgs län)	1834	1 ^a 9	52	51	34	17	—
Jemtlands län	Anders Julius Roman, Häradshöfding ⁵⁾	1843	1 ^a 7	28	28	18	10	—
Norrbottnens län	Carl Otto Bergman, Öfverstelöjtnant	1828	1 ^a 9	29	29	28	—	—
	Johan Erik Nyström, Förste landtmätare * ⁶⁾	1822				17	12	
Valde år 1889.								
Stockholms stad	Henrik Ragnar Törnebladh, Lektor	1833	2 ^a 9	100	97	55	42	—
Stockholms län	Johan Lundin, Godsegare *	1822	1 ^a 7	43	43	40	1	1
Södermanlands län	Adolf Ferdinand Helander, f. d. Förste landtmätare	1820	1 ^a 7	42	42	34	8	—
Östergötlands län	Johan Gustaf Viktor von Post, Bruksegare *	1825	1 ^a 7	66	65	57	—	—
	Gustaf Rudolf Abelin, Generallöjtnant (Stockholm) *	1819				48	17	
Norrköpings stad	Grefve Fredrik Knut Harald Strömfelt, Godsegare (Östergötlands län) * ³⁾	1831	1 ^a 1	50	48	48	—	—
Jönköpings län	Axel Pontus Sjögren, f. d. Ryttmästare	1836	1 ^a 7	50	49	37	12	—
Gotlands län	August Östergren, Statsråd (Stockholm)	1832	3 ^a 9	26	26	26	—	—
Kristianstads län	Casper Gustaf Salomon Ehrenborg, Ryttmästare	1846	1 ^a 7	54	54	39	8	—
	Gustaf David Rudolf Tornérhjelm, Ryttmästare	1854				78	—	
Malmöhus län	Frih. Johan Wolmer Wrangel von Brehmer, Öfverstekammarjunkare	1836	1 ^a 6	84	84	47	—	—
	Per Axel Henrik Cavalli, Landskamrerare	1852				34	34	
Malmö stad	Carl Gottreich Beijer, Generaldirektör (Stockholm) *	1811	2 ^a 7	54	48	39	7	—
Skaraborgs län	Frih. Carl Gustaf Adolf Klingspor, Kapten	1847	1 ^a 9	67	67	40	26	1
Vermlands län	Carl Herman Lundström, Grufveingeniör	1828	1 ^a 7	64	64	51	—	—
	Gottfrid Olsén, Fabriksidkare	1848				33	24	
Vestmanlands län	Knut Vilhelm Björkenstam, Häradshöfding	1815	1 ^a 6	39	39	26	—	13
Gefleborgs län	Svante Eduard Vilhelm Brehmer, Major	1841	1 ^a 7	56	56	30	26	—

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Födelse- år.	4. Valdag.	5. 6. A n t a l		7. Den valdes röstetal.	8. När- maste röstetal.	9. Kasse- rade val- sedlar.
				valmän.	i valet del- tagande.			
			1889					
Vesternorrlands län	Christian August Fröberg, Borgmästare *	1835	1/8	52	52	50	—	—
	John Lindqvist, Grosshandlare	1845						
Norrbottens län	Fredrik August Almgren, Öfverdirektör (Stockholm)	1840	1/8	27	27	19	8	—
	Lars Berg, Landshöfding	1838						
Valde år 1890.			1890					
Stockholms stad	Per Samuel Ludvig Annerstedt, f. d. Justitieråd, Ordförande i Nya Lagberedn.	1836	2/3	100	95	50	45	—
	2) Osear Mauritz Almgren, Grosshandlare	1842						
Uppsala län	Carl Edvard Casparsson, f. d. Kapten, Godsegare *	1827	1/8	38	38	36	1	1
Östergötlands län	Grefve Ludvig Vilhelm August Douglas, Kammarherre, Godsegare	1849	1/8	65	65	46	18	—
Norrköpings stad	John Philipson, Grosshandlare	1829	1/2	50	47	42	4	—
Jönköpings län	Gustaf Johan Georg Axel Berg, Häradshöfding	1844	1/8	50	50	28	20	—
Kronobergs län	Grefve Gustaf Harald Spens, Landshöfding	1827	1/8	36	36	36	—	—
	Liss Olof Larsson, Hemmansegare (Kopparbergs län)	1838						
Kalmar läns södra del.	Johan Julius Jeansson, Grosshandlare	1831	2/3	38	38	29	6	—
Blekinge län	Vilhelm Nils Andreas Lindahl, f. d. Auditör *	1825	1/6	38	38	20	17	—
Kristianstads län	Johan Eneroth, Kronofogde	1840	1/6	54	53	50	1	—
Hallands län	Carl Vilhelm Wallberg, Fabriksidkare	1827	1/8	37	37	19	18	—
Göteborgs o. Bohus län	Carl Ludvig Hippolit Nyström, Fil. Doktor, Med. Lic. (Stockholm)	1839	1/8	54	54	39	21	—
	Frih. Albert Lars Evert Åkerhielm, Statsråd (Stockholm)	1846						
Elfsborgs län	Albert Edvard Ewers, Disponent	1846	1/8	76	76	66	7	—
Skaraborgs län	Frih. Reinhold Jakob von Essen, Godsegare	1826	1/8	67	67	48	18	1
	August Fredrik Weinberg, Godsegare	1848						
Örebro län	Per Axel Bergström, Landshöfding *	1823	1/8	48	48	46	2	—
Vesterbottens län	2) Karl Sigfrid Husberg, Expeditionschef (Stockholm)	1854	1/8	32	32	26	6	—

A n m ä r k n i n g a r .

* utmärker omval.

1) Afled under tiden emellan riksdagarne 1889 och 1890.

2) Ny plats i följd af folkmängdens tillväxt.

3) Afsade sig uppdraget under tiden emellan riksdagarne 1890 och 1891.

4) Valet afgjordes genom lottning.

5) Förut valdes med 18 röster Landshöfdingen Frih. J. P. Ericson, som afsade sig uppdraget.

6) Afled under 1889 års riksdag.

7) Genom valet skulle två lediga platser besättas, men en af de valde, Generaltulldirektören G. W. L. Lönegren, som erhållit 36 röster, afsade sig uppdraget.

FÖRSTA KAMMARENS SAMMANSÄTTNING VID LAGTIDNINGEN RIKSDAGEN ÅR 1891.

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Förelseår.	4. Senast vald.	5. År, under hvilka den valde förut bevisat lagtida riksdag såsom ledamot af Första kammaren.																											
				5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.				
Stockholms stad	Oscar Magnus Björnstjerna, förutv. Statsminister för utrikes ärendena, Generalmajor +	1819	1819																												
	Frih. Curt Gustaf af Ugglas, f. d. Statsråd +	1820	1819																												
	H. Exc. Frih. Didric Anders Gillis Bildt, förutv. Statsminister, Riksmarskalk +	1820	1819																												
	Robert Almström, Fabriksidkare	1834	1819																												
	Edvard Fränckel, Generalkonsul	1836	1819																												
	Henrik Ragnar Törneblad, Lektor II	1833	1819																												
	Per Samuel Ludvig Annerstedt, f. d. Justitieråd, Ordförande i Nya Lagberedningen	1836	1819																												
Oscar Mauritz Almgren, Grosshandlare	1842	1819																													
Stockholms län	Oscar Wilhelm Odelberg, f. d. Löjtnant, Fabriksdisponent	1844	1819																												
	H. Exc. Frih. Johan Gustaf Nils Samuel Åkerhielm, Statsminister (Stockholm) II +	1833	1819																												
	Wilhelm Stråle, f. d. Landshöfding (Stockholm) +	1816	1819																												
	Gustaf Adalrik Ekdahl, Handlande II	1835	1819																												
Johan Lundin, Godsegare	1822	1819																													
Uppsala län	Hugo Petrus Percival Tamm, Godsegare	1840	1819																												
	Pehr Jakob von Ehrenheim, f. d. Statsråd (Stockholm) +	1823	1819																												
	Oscar Josef Alin, Professor	1846	1819																												
Carl Edvard Casparsson, f. d. Kapten, Godsegare II	1827	1819																													
Södermanlands län	Edvard Sederholm, Godsegare (Stockholm) II	1828	1819																												
	Grefve Gustaf Lagerbjelke, f. d. Landshöfding (Stockholm) +	1817	1819																												
	Filip August Boström, Ryttmästare, Godsegare	1843	1819																												
	Frih. Sten Erik Gabriel Leijonhufvud, f. d. Öfverstelöjtnant +	1826	1819																												
	Adolf Fredrik Helander, f. d. Förste landtmätare II	1820	1819																												
Östergötlands län	Carl Edvard Ekman, Bruksegare +	1826	1819																												
	Grefve Philip Otto Leonard Klingspor, f. d. Kapten, Godsegare	1845	1819																												
	Gustaf Andersson, Godsegare	1840	1819																												
	Sixten Axel Flach, Kabinettskammarherre, Godsegare +	1826	1819																												
	Johan Gustaf Victor von Post, Bruksegare	1825	1819																												
	Gustaf Rudolf Abelin, förutv. Statsråd, Generallöjtnant (Stockholm)	1819	1819																												
	Grefve Ludvig Wilhelm August Douglas, Kammarherre, Godsegare	1849	1819																												
Norrköpings stad	John Philipson, Grosshandlare	1829	1819																												
	Per Magnus Söderberg, Landtbrukare	1835	1819																												
Jönköpings län	Johan Wilhelm Spånberg, Bruksegare	1842	1819																												
	Gustaf Wilhelm Sebastian Tham, Fabriksdisponent	1839	1819																												
	Johan Paul Fredrik Otto von Strokirch, Hofmarskalk, Godsegare +	1824	1819																												
	Axel Pontus Sjögren, f. d. Ryttmästare	1836	1819																												
Gustaf Johan Georg Axel Berg, Häradshöfding II	1844	1819																													
Kronobergs län	Fredrik Richter, Sekreterare o. Ombudsman i Jernkontoret (Stockholm)	1819	1819																												
	Gunnar Wennerberg, Statsråd (Stockholm)	1817	1819																												
	Josef Samuel Fritiof Stephens, Bruksegare	1841	1819																												
	Grefve Gustaf Harald Spens, Landshöfding +	1827	1819																												
	Liss Olof Larsson, Hemmansegare (Kopparbergs län) II	1838	1819																												

Ann. Tecknet — (i kol. 5—28) utmärker bevisade riksdagar i Första kammaren såsom representant för samma valkrets; .. för annan valkrets. Tecknet II utmärker föregående ledamotskap af Andra kammaren; + deltagande i ständsriksdag.

1.	2.	3.	4.	5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.																									
				Födelseår.	Senast vald.	År, under hvilka den valde förut bevisat lagtida riksdag säsom ledamot af Första kammaren.																							
Valkrets.	Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).			1890	1889	1888	1887	1886	1885	1884	1883	1882	1881	1880	1879	1878	1877	1876	1875	1874	1873	1872	1871	1870	1869	1868	1867		
Vesternorr-lands län	Frans Albert Anderson, Generaldirektör (Stockholm).....	1831	1833	86																									
	Jonas Martin Sjölund, Hemmansegare ".....	1830	1833	87																									
	Axel Herman Ölander, Häradshöfding.....	1841	1833	87																									
	Grefve Nils Gustaf Alexander Sparre, Kammarherre (Skaraborgs län) +.....	1834	1833	88																									
	Christian August Fröberg, Borgmästare ".....	1835	1833	89																									
	John Lindqvist, Grosshandlare.....	1845	1833	89																									
Jemtlands län	Johan Christian Niklas Biesert, Bruksegare (Vernlands län) ".....	1831	1833	83																									
	Grefve Carl Magnus Casimir Lewenhaupt, f. d. Kapten (Stockholm) +.....	1827	1833	84																									
	Anders Julius Roman, Häradshöfding.....	1843	1833	88																									
Vesterbot-teus län	Axel Fredrik Oscar Cederberg, Byråingeniör (Stockholm) ".....	1837	1833	84																									
	Robert Georg von Hedenberg, Kommandör (Stockholm).....	1830	1833	85																									
	August Theodor Almén, Generaldirektör (Stockholm).....	1833	1833	85																									
	Karl Sigfrid Husberg, Expeditionschef (Stockholm) ".....	1854	1833	90																									
Norrbottens län	Carl Otto Bergman, Öfverstelöjtnant.....	1828	1833	88																									
	Fredrik August Almgren, Öfverdirektör (Stockholm).....	1840	1833	89																									
	Lars Berg, Landshöfding.....	1838	1833	89																									

Tab. 3.

FYLLNADSVALEN TILL ANDRA KAMMAREN, ÅREN 1888—1890.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Län.	Valkrets.	Den valdes namn och embete eller yrke.	Den valdes födelsår.	Valdag.	Valberättigade.	I valen deltagande. Vid omvalbara ell. elektorsval.	Elektorer (vid medbara val).	Röstetal. För den valde.	För närmste man.	Kasserade valsedlar.
Stockholms stad	Stockholms stad	Sven Adolf Hedén, Litteratör	1834	18 ² / ₇ 89	14,482	5,498	—	3,472	2,002	7
Östergötlands län	Linköpings stad	Grefve Robert De la Gardie, Landshövding	1823	18 ¹ / ₇ 88	745	404	—	221	177	—
Blekinge län	Östra härads domsaga	Carl Otto Leonard Crafoord, Häradshövding	1824	18 ⁷ / ₉ 0	1,031	216	34	18	15	—
	Karlskrona stad	Edvard Svensson, Flaggunderofficer	1838	18 ⁶ / ₈₈	1,417	582	—	357	164	6
Malmöhus län	Lunds stad	Johan Magnus Sjögren, Konsistorienotarie	1826	18 ¹ / ₈₉	940	512	—	310	190	—
Hallands län	Höks härad	Anders Gustaf Gyllensvärd, Landbrukare	1848	18 ⁷ / ₈₉	1,463	643	—	517	111	5
	Himle härad	Ernst Gustaf Detlof Alfred Bexell, Godsegare	1831	18 ² / ₈₉	1,119	466	—	186	130	3
	Halmstads och Engelholms städer	Wilhelm Reinhold Wester, Häradshövding	1830	18 ² / ₈₉	747	124	—	119	1	—
Göteborgs och Bohus län	Norrvikens domsaga	Carl Tobias Lind, Hemmansegare	1859	18 ¹ / ₈₉	1,813	425	—	276	81	3
	Lane och Stängeniäs härad	Johan Alrik Johansson, Ingeniör, Landbrukare	1856	18 ¹ / ₈₉	1,261	567	—	245	187	1
	Göteborgs stad	Peter Lundén, Kyrkoherde	1849	18 ² / ₉₀	6,992	1,192	—	481	398	4
Elfsborgs län	Sundals härad	Anders Magnus Lunderqvist, Komminister	1848	18 ³ / ₉₀	1,070	102	20	9	5	—
Gefleborgs län	Norra Helsinglands domsaga	Halvar Eriksson, Hemmansegare	1855	18 ¹ / ₈₈	3,313	1,805	—	952	808	6
Vesternorrlands län	Ångermanlands mellersta domsaga	Johan Peter Dahlberg, Bruksegare	1843	18 ² / ₈₈	1,116	212	—	100	28	—
Norrbottnens län	Piteå domsaga	Johan Johansson, Hemmansegare	1853	18 ³ / ₈₈	1,581	43	21	14	6	—
	Luleå, Piteå och Haparanda städer	Magnus Alsterlund, Öfverstelöjtnant	1837	18 ⁷ / ₉₀	785	254	—	138	74	—

ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1891—1893.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Län och valkrets ¹⁾ .	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1889.	Valberättigade. Antal.	% af folk-mängden.	I valen deltagande. Vid omedelbara eller elektors-val.	% af valberättigade.	Elektorer (vid omedelbara val).	För den valde.	Röstetal. För närmaste man.	Kassande valsedlar.	Valot öfverhugadt.
Stockholms stad²⁾.												
Första valkretsen	Curt Wallis, e. o. Professor	1845	47,841	2,701	5.6	1,889	69.9	—	1,545	—	8	—
	Johan Johansson, Grosshandlare **	1826							1,450			
	Julius Mankell, f. d. Kapten ** ¹⁾	1828							1,332			
	Fridtjuv Berg, Folkskolelärare	1851							1,325			
	Johan Alfred Fjällbäck, Snickaremästare	1855							1,148			
Andra valkretsen	Sixten Gabriel von Friesen, tillf. Rektor **	1847	47,727	4,131	8.7	2,658	64.3	—	1,881	—	—	—
	Otto Christian Lovén, f. d. Professor, Sekr. i Landthr.-Akademien	1835							1,877			
	Johan Wilhelm Elis Walldén, Godsegare **	1836							1,868			
	Frih. Adolf Erik Nordenskiöld, Professor ** +	1832							1,866			
	Karl Arvid Gumælius, Direktör ***	1833							1,590			
Tredje valkretsen	Johan Henrik Gotthard Fredholm, Civilingenjör **	1838	52,033	3,035	5.8	1,832	60.4	—	1,352	—	—	—
	Emil Hammarlund, Redaktör **	1853							1,323			
	Edvard Otto Vilhelm Wavrinsky, Direktör	1848							1,252			
	Olof Olsson, Fabrikör	1841							1,080			
	Erik Jakob Ekman, Missionsföreståndare ***	1842							1,072			
Fjerde valkretsen	Frih. Alfred Henrik Edvard Fock, f. d. Kansliråd ** +	1818	45,913	3,703	8.1	2,547	68.8	—	1,822	—	—	—
	Sven Adolf Hedin, Litteratör *	1834							1,798			
	Ernst Beckman, Litteratör **	1850							1,704			
	Nikolaus Linder, Lektor	1835							1,343			
	Grefve Hugo Erik Gustaf Hamilton, tillf. Byråchef	1849							1,322			
Femte valkretsen	Peter Jakob Maximilian Erikson, Bokförläggare **	1848	42,836	2,240	5.2	1,465	65.4	—	1,187	—	—	—
	Richard Gustafsson, Redaktör **	1840							1,074			
	Magnus Mauritz Höjer, Lektor	1840							1,036			
	Gustaf Ericsson, Husegare **	1835							1,017			
Stockholms stad		—	243,500	15,813	6.5	10,391	65.7	—	—	—	24	—
Stockholms län.												
Norra Roslags domsaga	Pehr Pehrsson, Hemmansegare, Norrsund *	1832	30,068	1,684	5.6	341	20.2	38	22	16	—	—
Mellersta Roslags domsaga	Erik Gabriel Henrik Åkerlund, Godsegare, Lovisedal *	1853	21,565	1,299	6.0	255	19.6	28	25	3	—	—
Södra Roslags domsaga	Erik Gustaf Boström, Godsegare, Östanå *	1842	34,578	1,481	4.3	349	23.6	49	41	7	—	—
Stockholms läns vestra domsaga	Gustaf Fredrik Östberg, Godsegare, Brantshammar *	1847	21,735	899	4.1	200	22.2	31	19	12	—	—
Södertörns domsaga	August Theodor Pettersson, Kontraktsprost, Österhaninge	1853	34,190	1,282	3.7	794	61.9	—	283	221	57	—
Städerna Södertelge, Norrtelge, Östhammar, Öregrund, Sigtuna och Vaxholm	Carl Ludvig Palm, Kapten, Vaxholm	1844	10,607	815	7.7	489	60.0	—	292	164	31	—
Uppsala län.												
Norunda och Örbyhus härad	Knut Alfred Kihlberg, Arrendator, Ullfors *	1843	27,514	1,242	4.5	684	55.1	33	17	14	—	—
Olands härad	Karl Edvard Holmgren, Arrendator, Hillebola *	1845	20,635	965	4.7	361	37.4	27	21	5	—	—
Uppsala läns mellersta domsaga	Jan Eliasson, Hemmansegare, Skuttungeby *	1826	25,123	1,151	4.6	220	19.1	44	42	1	—	—
Uppsala läns södra domsaga	Lars Petter Mallmin, Landtbrukare, Gran *	1843	22,903	1,006	4.4	199	19.8	35	34	—	1	—
Staden Uppsala	Simon Johannes Boëthius, e. o. Professor	1850	21,846	1,236	5.7	715	57.8	—	432	—	—	—
	Per Zakarias Larsson, Civilingenjör, Fabriksidkare *	1828							427			

Anm. Tecknet * utmärker, att den valde blifvit omvald för samma (eller delvis samma) valkrets; ** att den valde endast före 1888 representerat samma (eller delvis samma) valkrets; (***) att den valde under 1887 års senare riksdag deltagit i Andra kammarens förhandlingar, men att hans val före riksdagens slut upphäfdes; *** att den valde förut representerat annan valkrets. Tecknet ¹⁾ utmärker föregående ledamotskap af Första kammaren; + deltagande i ständsriksdag.

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelshår.	4. Folkmängd d. 31 dec. 1889.	5. Valberättigade.		6. I valen deltagande.		7. Röstetal.		10. Kasserade vals diar.	12. Valst återklagade.	
				Antal.	% af folkmängden.	Vid omval eller elektorsval.	% af valberättigade.	För den valde.	För närmaste man.			
Södermanlands län.												
Jönåkers härad	Fredrik Pettersson, Arrendator, Tjärsta *	1837	17,333	520	3 0	235	45 2	—	164	65	—	—
Rönö, Hölebo och Daga härad...	Carl Gustaf Andersson, Hemmansegare, Skevda *	1832	27,861	828	3 0	373	45 0	—	166	142	2	—
Oppunda härad	Nils Olsson, Hemmansegare, Ättersta **	1841	34,440	1,200	3 5	678	56 5	—	367	308	1	—
Villåttinge härad	Johan Arvid Sebastian Wahlgren, Förvaltare, Frändesta	1843	12,063	423	3 5	193	45 6	—	106	85	1	—
Vester- och Öster-Rekarne härad	Carl Andersson, Hemmansegare, Hamra *	1832	26,797	1,137	4 2	417	36 7	—	255	150	2	—
Åkers och Selebo härad	Carl August Kumlin, Landtbrukare, Malmby	1833	14,933	554	3 7	197	35 6	—	148	32	—	—
Städerna Nyköping, Torshälla, Mariefred, Trosa o. Enköping ³⁾	Ernst August Edelstam, Häradshöfding, Nyköping * ..	1837	12,167	850	7 0	544	64 0	—	286	257	—	—
Städerna Eskilstuna o. Strengnäs	Johan Adolf Aulin, Bokförare, Eskilstuna	1836	11,987	854	7 1	646	75 6	—	386	257	1	*)
Östergötlands län.												
Kinda och Ydre domsaga	Axel Edvard Petersson, Landtbrukare, Hamra *	1839	28,033	1,360	4 9	349	25 7	—	299	31	6	—
Björkekinds, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga	John Olof Örwall, Bruksegare, Skärblacka *** ¹⁾	1827	33,194	1,244	3 7	706	56 8	—	469	222	14	—
Lysings och Göstrings domsaga	John Ericsson, Landtbrukare, Norrby *	1827	23,489	1,077	4 6	409	38 0	—	297	63	2	—
Åkerbo, Bankekinds o. Hanekinds domsaga	Fraus Oscar Larsson, Hemmansegare, Mörtlösa *	1851	24,618	926	3 8	335	36 2	—	268	33	1	—
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	Anders Gustaf Andersson, Hemmansegare, Himmelsby*	1835	25,859	1,115	4 3	560	50 2	—	361	154	4	—
Finspånge läns domsaga	Per Guslaf Petersson, Hemmansegare, Brystorp *	1837	26,920	982	3 6	690	70 3	—	403	211	64	—
Aska, Dals och Bobergs domsaga	Carl Jakob Jakobson, Hemmansegare, Karlshult *	1839	28,586	1,089	3 8	610	56 0	—	459	113	3	—
Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds domsaga	August Henricson, Landtbrukare, Karlslund (**)	1839	23,852	1,008	4 2	724	71 8	—	371	348	4	*)
Staden Linköping	Magnus Fredrik Stånggren, Borgmästare	1829	12,441	797	6 4	620	77 8	—	326	207	—	—
Staden Norrköping	Frans Johan Axel Swartling, vice Konsul, Fabriksdisponent *	1840	31,788	1,454	4 6	1,051	72 3	1,016	797	248	1	—
	Nils Rosengren, Folkskolelärare	1853										
	Ludvig August Eklund, Lektor	1839										
Städerna Vadstena, Skeninge, Söderköping, Motala o. Grenna ³⁾	Erik August Zotterman, Direktör, Vadstena	1844	9,178	616	6 7	459	74 5	—	272	182	2	—
Jönköpings län.												
Vestra härads domsaga	Johan Sjöberg, Hemmansegare, Bodaryd *	1837	30,459	2,594	8 5	623	24 0	—	504	32	30	—
Östra härads domsaga	Johan August Johansson, Hemmansegare, Strömsberg*	1855	22,388	1,572	7 0	262	16 7	—	240	8	—	—
Östbo härad	Gustaf Vilhelm Svensson, Organist, Rydaholm *	1840	21,262	1,582	7 4	523	33 1	—	220	149	147	—
Vestbo härad	Anders Andersson, Hemmansegare, Hakarp *	1834	27,077	2,676	9 9	884	33 0	—	258	245	4	*)
Tveta, Vista och Mo domsaga	Johan Anderson, Hemmansegare, Tenhult *	1826	38,275	2,731	7 1	1,266	46 4	—	694	450	33	—
Norra och Södra Vedbo domsaga	Oskar Erickson, Landtbrukare, Bjersby *	1847	31,455	1,961	6 2	929	47 4	—	691	195	7	—
Staden Jönköping	Carl Bernhard Napoleon Falk, Apotekare	1835	19,610	956	4 9	761	79 6	—	355	264	1	—
Kronobergs län.												
Uppvidinge härad	Johan Petersson, Hemmansegare, Boestad *	1828	23,471	1,353	5 8	276	20 4	—	150	70	4	—
Konga härad	Johan August Sjö, Hemmansegare, Linneryd **	1839	31,525	1,972	6 3	1,081	54 8	—	761	296	16	—
Norrvidinge och Kinnevalds hd	Carl Fredrik Petersson, Hemmansegare, Dänningelanda*	1839	29,287	1,849	6 3	298	16 1 *)	39	26	12	1	*)
Allbo härad	Magnus Andersson, Hemmansegare, Löfhult *	1833	30,190	1,894	6 3	671	35 4	—	515	128	3	—
Sunnerbo domsagas östra valkrets	Anders Gustaf Jönsson, Hemmansegare, Mårarp Lunden*	1831	20,285	1,442	7 1	483	33 5	—	325	70	5	—
Sunnerbo domsagas vestra valkr.	Anders Gustaf Björkman, Hemmansegare, Groeryd * ..	1833	20,640	1,342	6 6	364	27 1	—	265	81	3	—
Städerna Vexjö och Oskarshamn ³⁾	Nils Peter Bertrand Lindgren, Borgmästare, Oskarshamn**	1841	12,406	704	5 7	513	72 9	—	324	188	—	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1891—1893. 29

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelseår.	4. Folkmängd d. 31 dec. 1889.	5. Valberättigade.		7. I valen deltagande.			10. Röstetal.		12. Kasserade valsedlar.	13. Valst öfverklagadt.
				6. Antal.	8. % af folk-mängden.	9. Vid omedelbara eller elektorval.	11. För den valde.	11. För närmaste man.				
Kalmar län.												
Norra Tjusts härad	Jonas Petter Nilsson, Hemmansegare, Kägglä *	1829	21,329	822	3.9	198	24.1	—	126	38	7	—
Södra Tjusts härad	Otto Wilhelm Redelius, Kontraktsprost, Hallingeberg*	1835	21,242	765	3.6	130	17.0	25	22	2	—	—
Aspelands och Handbörds doms.	Johan Melcher Ekströmer, f. d. Kapten, jordbruks- och industriidkare, Fogelfors	1835	29,143	1,593	5.5	297	18.6	—	135	86	28	—
Sevede och Tunälans domsaga	Birger Axel Robert Petersson, Landtbrukare, Skurö.. ..	1843	27,411	1,552	5.7	261	16.8	—	84	70	1	—
Norra Möre och Stranda doms.	Johan Eklund, Landtbrukare, Högemåla *	1839	29,031	1,216	4.2	209	17.2	—	151	30	2	—
Södra Möre domsagas vestra valkr.	Carl Johan Bladh, Handlande o. Hemmansegare, Örsjö* ..	1839	24,720	1,320	5.3	588	44.6	—	327	248	2	—
Södra Möre domsagas östra valkr.	Nils Petersson, Hemmansegare, Runtorp * +	1828	20,854	880	4.2	130	14.8	—	110	10	—	—
Ölands domsaga	Anders Peter Danielsson, Hemmansegare, Dyestad * ..	1839	33,720	2,403	7.1	510	21.2	—	476	2	37	—
Staden Kalmar	Carl Magnus Fredrik Erland Gethe, Sekret., Redaktör ..	1830	11,972	744	6.2	421	56.6	—	314	100	—	—
Städerna Ekajö, Vimmerby och Vestervik ²⁾	Richard Vilhelm Timoleon Berg, Öfverstelöjtnant, Ekajö ..	1843	12,111	744	6.1	493	66.3	—	259	231	2	—
Gotlands län.												
Gotlands södra domsaga	Ludvig Norrby, Hemmansegare, Fardhem * +	1830	23,362	2,448	10.5	547	22.3	—	290	193	14	—
Gotlands norra domsaga	Per Larsson, Hemmansegare, Lilla Fole * +	1823	21,318	2,013	9.4	362	18.0	—	223	57	2	—
Städerna Visby och Borgholm ³⁾	Carl August Bokström, Kronofogde, Visby **	1841	7,832	681	8.7	435	63.9	—	291	142	2	—
Blekinge län.												
Listers domsaga	Nils Jönsson, Hemmansegare, Gammalstorp *	1844	26,050	1,199	4.6	563	47.0	—	414	127	7	9)
Bräkne domsaga	Pehr Pehrsson, Hemmansegare, Törneryd *	1845	23,047	1,052	4.6	161	15.3	—	157	—	4	—
Östra härads domsaga	Sven Arnoldsson, Hemmansegare, Rödeby	1843	27,716	799	2.9	331	41.4	—	154	100	—	—
Medelstads domsaga	August Peterson, Hemmansegare, Hasselstad *	1820	34,960	1,333	3.8	249	18.7	—	161	36	49	—
Staden Karlskrona	Edvard Svensson, Flaggunderofficer *	1838	20,668	1,299	6.3	891	68.6	—	701	—	—	—
	Peter Anshelm Romberg, Läroverksadjunkt	1845							582	308		
Städerna Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby	Albert Alexander Lilienberg, Häradshöfding, Ronneby* ..	1833	10,655	753	7.1	255	33.9	—	205	46	1	—
Kristianstads län.												
Ingelstads och Järrestads domsaga	Lasse Jönsson, Hemmansegare, Sandby *	1834	36,700	2,665	7.3	471	17.7 ⁴⁾	53	47	5	—	—
Villands härad (tingslag)	Anders Nilsson, Hemmansegare, Rinkaby *	1825	23,046	1,105	4.8	388	35.1	—	209	151	10	—
Östra Göinge härad	Per Truedsson, Hemmansegare, Haganaäs *	1832	26,627	1,124	4.3	370	32.9	—	197	157	1	—
Albo och Gårds domsaga	Sven Nilsson, Hemmansegare, Elveröd *	1831	34,661	1,831	5.3	684	37.4	—	511	146	10	—
Vestra Göinge domsaga	Ola Bosson Olsson, Hemmansegare, Maglehult * +	1824	34,004	2,207	6.5	889	40.3	—	588	220	1	9)
Norra Åsbo domsaga	Carl Hjalmar Wittsell, Gästgifvare, Örkellunga	1854	25,794	1,601	6.2	617	38.5	—	303	197	6	9)
Södra Åsbo och Bjäre domsaga	Olof Andersson, Hemmansegare, Lyckorna *	1839	28,299	2,216	7.8	904	40.8	—	345	276	8	9)
Städerna Kristianstad och Simrishamn	Magnus Gundelach Bruzelius, Hofrättsassessor, Kristianstad ..	1842	12,301	818	6.6	340	41.6	—	207	131	—	—
Malmöhus län.												
Oxie och Skytts domsaga	Mårten Dahn, Hemmansegare, Östra Grefvic *	1849	37,757	2,621	6.9	390	14.9	—	281	93	1	—
Färs domsaga	Nils Nilsson, Hemmansegare, Skärhus *	1841	26,937	2,220	8.2	626	28.2	—	292	32	287	—
Frosta domsaga	Frih. Werner Gottlob von Schwerin, Godsegare, Skarhult * ..	1851	26,476	2,226	8.4	506	22.7	—	334	81	4	—
Rönnebergs och Harjugers härad	Nils Persson, Landtbrukare, Vadensjö **	1838	27,674	1,815	6.6	879	48.4	—	482	383	12	—
Onsjö härad	Ivar Månsson, Landtbrukare, Trä *	1845	16,572	1,042	6.3	437	41.9	—	257	170	7	—
Luggude domsagas norra valkrets	Anders Olsson, Landtbrukare, Ornakärr *	1836	22,182	1,447	6.5	450	31.1	—	207	187	4	—
Luggude domsagas södra valkrets	Anders Persson, Landtbrukare, Mörarp *	1835	24,990	1,721	6.9	447	26.0	—	273	123	30	—
Bara härad	Jöns Bengtsson, Landtbrukare, Gullåkra *	1837	18,998	1,230	6.5	101	8.2 ⁴⁾	30	29	1	—	—
Torna härad	Nils Åkesson, Hemmansegare, Södra Sandby *	1836	22,346	1,641	7.3	304	18.5	—	211	77	1	—

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Län och valkrets ¹⁾ .	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folkmängd d. 31 dec. 1889.	Valberättigade.		I valen deltagande.		Röstetal.		Kasserade valsedlar.	Valst. öfverklagadt.	
				Antal.	% af folk-mängden.	Vid omedelbara eller elektors-val.	% af valberättigade.	För den valde.	För närmaste man.			
Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga.....	Hans Andersson, Landtbrukare, Vestra Nöbbelöf *.....	1848	39,474	2,927	7.4	554	18.9	59	51	8	—	—
Staden Malmö.....	Carl Christian Peter Herslow, Redaktör *.....	1836	47,539	2,720	5.7	1,299	47.8	—	992	—	4	8)
	Carl August Andersson, Boktryckare *.....	1841							793	—		
	Göran Wilhelm Skytte, Rådman.....	1849							749	—		
	Johan Henrik Emanuel Dieden, Konaul *.....	1840							583	438		
Staden Lund.....	Christian Bülow, Redaktör.....	1833	14,802	1,022	6.9	789	77.2	—	416	369	3	10)
Staden Helsingborg.....	Frih. Gustaf Oscar Peyron, förutv. Statsråd, Generalmajor * ¹⁾	1828	17,590	1,296	7.4	782	60.3	—	351	245	3	—
Staden Laudskrona.....	Gustaf Thestrup, Rådman *.....	1843	11,941	700	5.9	146	20.9	—	135	6	1	—
Städerna Ystad, Trelleborg och Skanör med Falsterbo.....	Elis Bernhard Adolf Nilsson, Kapten, Ystad *.....	1842	11,596	1,004	8.7	591	58.9	—	394	188	1	—
Hallands län.												
Halmstads och Tönnersjö härad.....	Ivar Lyttkens, Godsegare, Skedala *.....	1823	25,020	1,571	6.3	659	41.9	—	376	271	5	—
Höks härad.....	Anders Gustaf Gyllensvärd, Landtbrukare, Fogelsång *.....	1848	19,617	1,367	7.0	374	27.4	—	267	103	1	—
Årstads och Faurås härad.....	Bengt Bengtsson, Hemmansegare, Boberg *.....	1829	28,209	1,999	7.1	1,003	50.2	—	484	474	41	—
Himle härad.....	Ernst Gustaf Detlof Alfred Bexell, Godsegare, Torstorp * ¹⁾	1831	14,068	1,113	7.9	407	36.6	—	261	27	43	—
Hallands läns norra domsaga.....	Thore Archibald Williamson, Kapten, Jerlöf.....	1838	29,639	1,631	5.5	284	17.4	—	129	89	—	—
Städerna Halmstad o. Engelholm ²⁾	Wilhelm Reinhold Wester, Häradshöfding, Engelholm *.....	1830	13,162	754	5.7	358	47.5	—	236	101	1	—
Städerna Laholm, Varberg, Falkenberg och Kungälv.....	Anders Magnus Lundberg, Borgmästare, Falkenberg * ⁺	1820	8,548	729	8.5	529	72.6	—	189	175	2	—
Göteborgs och Bohus län.												
Askings och Säfvedals härad.....	Johan Wilhelm Lyckholm, Bryggare, Emiliedal.....	1846	27,930	1,415	5.1	243	17.2	35	18	17	—	—
Vestra och Östra Hisings härad.....	Johan Sjöholm, Ingeniör, fabriksidkare, Qvillbäcken.....	1851	15,562	846	5.4	230	27.2	19	10	9	—	—
Inlands domsaga.....	Anders Andersson, Hemmansegare, Intagan * ⁺	1825	32,772	1,871	5.7	834	44.6	—	355	331	2	—
Orusts och Tjörns domsaga.....	Axel Wilhelm Ljungman, Redaktör, Lilldal *.....	1841	30,989	1,903	6.1	578	30.4	—	427	142	2	—
Norrvikens domsaga.....	Carl Tobias Lind, Hemmansegare, Gerum *.....	1859	32,959	2,000	6.1	448	22.4	—	232	182	28	—
Lane och Stängens härad.....	Johan Alrik Johansson, Ingeniör, Bastholmen *.....	1856	20,042	1,244	6.2	398	32.0	—	265	132	—	—
Tunge, Sörbygdens o. Sotenäs hrd.....	Carl Mauritz Ekström, Kronolänsman, Säm.....	1848	21,438	1,130	5.3	523	46.3	—	344	175	2	—
Staden Göteborg.....	Olof Melin, Grosshandlare *.....	1834	102,782	6,202	6.0	2,556	41.2	—	2,499	—	10	8)
	John Christian Bratt, Major *.....	1838							2,478	—		
	Carl Fredrik Winkraus, Rektor *.....	1826							2,089	—		
	Anders Fredrik Liljeholm, Folkskolelärare *.....	1844							2,030	—		
	Gustaf Svanberg, Borgmästare *.....	1839							1,952	—		
	Erik August Wijkander, Professor *.....	1849							1,782	—		
	Josef Henrik Andrén, Grosshandlare *.....	1847							1,726	—		
	Axel Lilljeqvist, Handlande *.....	1836							1,424	—		
	Henrik Hedlund, Redaktör.....	1851							1,154	—		
	Johan August Westerberg, Arkitekt.....	1836							1,066	954		
Städerna Uddevalla, Strömstad och Marstrand.....	Carl Wilhelm Collander, Fabriksidkare, Uddevalla *.....	1838	11,600	751	6.5	372	49.5	—	232	134	2	—
Elfsborgs län.												
Marks härad.....	Frans Gustaf Junsson, Landtbrukare, Karlshed *.....	1844	35,123	1,299	3.7	184	14.2	44	42	2	—	—
Vedens och Bollebygdens härad.....	August Larsson, Landtbrukare, Slättäng *.....	1833	15,442	976	6.3	121	12.4	21	13	4	—	—
Flandre, Väne o. Bjerke domsaga.....	Carl Johansson, Regementsintendent, Esset *.....	1837	28,887	1,370	4.7	217	15.8	37	31	5	—	—
Kinds härad.....	Sixten Oskar Nylander, Ingeniör, fabriksdiap., Axelfors.....	1853	30,065	1,666	5.5	354	21.3	45	24	9	—	—
Redvägs härad.....	Nikolaus August Molander, Landtbrukare, Timmele.....	1839	11,307	814	7.2	145	17.8	19	14	4	—	—
Vätle, Ale och Kullings domsaga.....	Jonas Andersson, Hemmansegare, Vårgårda *.....	1832	38,695	2,712	7.0	732	27.0	—	302	219	37	8)
Ås och Gässne domsaga.....	Peter Svensson, Hemmansegare, Brämhult *.....	1826	22,643	1,836	8.1	264	14.4	44	37	5	—	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1891—1893. 31

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födselsår.	4. Folk-mängd d. 31 dec. 1889.	5. Valberättigade.		7. I valen deltagande.			10. Röstetal.		12. Kasserade valsedlar.	13. Valst öfverklagadt.
				6. Anf.	8. % af folk-mängden.	9. Vid omvalbara eller elektors-val.	11. Elektorer (vid omvalbara val).	10. För den valde.	11. För närmaste man.			
										7. % af valberättigade.		
Sundals härad.....	Anders Larsson, Hemmansegare, Flicksäter **	1839	16,810	1,149	6.8	314	27.3	20	14	—	6	1)
Nordals och Valbo härad.....	Magnus Andersson, Fabriksidkare, Stigen *	1833	24,084	1,371	5.7	168	12.3	31	24	5	—	—
Tössbo och Vedbo domsaga.....	Peter Andersson, Hemmansegare, Högkil *	1838	34,341	2,048	6.0	1,344	65.6	—	1,072	262	5	—
Städerna Venersborg, Åmål och Kungälf ²⁾	Tullius Valfrid Forsell, Kronofogde, Venersborg	1840	9,168	565	6.2	367	65.0	—	219	147	—	—
Städerna Borås, Alingsås och Ulricehamn.....	Jakob Alfred Wendt, Borgmästare, Borås *	1830	11,616	692	6.0	514	74.3	—	331	181	1	—
Skaraborgs län.												
Åse, Viste, Barne o. Laske doms.	Anders Svensson, Hemmansegare, Edum *	1837	37,776	2,732	7.2	715	26.2	—	407	102	13	—
Kinnefjerdings, Kinne och Kållands domsaga.....	Anders Svensson, Hemmansegare, Bossgården *	1824	34,297	2,018	5.9	553	27.4	—	405	56	11	—
Skånings, Vilske och Välle doms.	Elias Gustaf Fredholm, Organist, Åby Sällagård *	1828	29,016	1,912	6.6	406	21.2	—	314	66	15	—
Gudhems och Kåkinda domsaga.....	Johannes Jonson, Hemmansegare, Fröstorp *	1823	30,607	1,877	6.1	624	33.2	—	449	135	7	—
Vartofta och Frökinds domsaga.....	Carl Persson, Hemmansegare, Stallerhult *	1844	35,376	2,114	6.0	424	20.1	—	380	23	6	—
Norra Vadsbo domsaga.....	Anders Johansson, Hemmansegare, Löfåsen *	1831	27,576	1,726	6.3	129	7.5	35	21	14	—	—
Södra Vadsbo domsaga.....	Carl Gustaf August Bergendahl, Ryttmästare, Ryholm *	1845	32,954	1,892	5.7	912	48.2	—	609	273	4	—
Städerna Mariestad, Skara och Sköfde.....	Knut Axel Ryding, förutv. Statsråd, Generalmajor, Sköfde ¹⁾	1831	11,124	753	6.8	529	70.3	—	279	239	3	—
Städerna Lidköping, Falköping och Hjo.....	Axel Wilhelm Nilsson, Rektor, Lidköping *	1825	9,457	638	6.7	448	70.2	—	261	185	—	6)
Vermlands län.												
Ölme, Visnums och Väse härad.....	Olof Andersson, Hemmansegare, Hasselbol *	1842	22,902	1,234	5.4	611	49.5	—	336	269	4	—
Fernebo härad.....	Carl Gustaf Olsson Bruse, Bergsman, Långbanshyttan*	1841	19,501	668	3.4	360	53.9	—	275	82	2	—
Mellansyslets domsaga.....	Olof Olsson, Hemmansegare, Södra Stensdalen *	1838	35,881	1,751	4.9	775	44.3	—	439	331	3	—
Södersyslets domsaga.....	Lars Persson, Hemmansegare, Heljelbol *	1833	29,342	1,687	5.7	656	38.9	37	24	13	—	—
Nordmark domsaga.....	Nils Nilsson, Hemmansegare, Vrångebol **	1822	22,358	1,500	6.7	589	39.3	30	19	11	—	—
Fryksdals domsaga.....	Johannes Andersson, Klockare, Lysvik **	1834	38,697	2,074	5.4	998	48.1	—	554	438	1	—
Jösse domsaga.....	Emil Olsson, Hemmansegare, Kyrkebol *	1847	32,363	1,925	5.9	771	40.1	37	28	9	—	—
Elfåls och Nyeds domsaga.....	Gustaf Jansson, Hemmansegare, Krakerud *	1839	34,965	1,366	3.9	719	52.6	—	591	120	2	—
Städerna Karlstad och Filipstad.....	Gullbrand Elowson, Lektor, Karlstad *	1835	11,756	796	6.8	556	69.8	—	328	224	—	—
Städerna Kristinehamn, Nora, Lindesberg och Askersund ²⁾	Anders Fredrik Broström, Boktryckare, Kristinehamn*	1835	10,265	937	9.1	600	64.0	—	452	126	—	—
Örebro län.												
Edsbergs, Grimstens och Hardemo härad.....	Lars Fredrik Odell, Hemmansegare, Skankerud ¹⁾	1830	23,313	1,179	5.1	641	54.4	—	325	305	2	—
Kumla och Sundbo härad.....	Carl Edvard Thermanius, Ingeniör, fabriksidk., Hallsberg**	1842	27,864	1,295	4.6	816	63.0	—	418	391	3	—
Glanshammars och Örebro härad.....	Per Nilsson, Hemmansegare, Råby *	1827	21,302	1,268	6.0	425	33.5	—	274	84	28	—
Askers och Sköllersta härad.....	Folke Andersson, Hemmansegare, Helgesta *	1829	21,728	1,093	5.0	467	42.7	—	324	140	1	—
Liudes domsaga.....	Peter Arvid Henrik Stjernspetz, f. d. Major, Rockhammar ¹⁾⁺	1834	32,435	1,544	4.8	884	57.3	—	488	385	3	—
Nora domsaga.....	Johan Johansson, f. d. Bergsbruksidekare, Noraskog *	1840	36,939	1,363	3.7	768	56.3	—	441	289	2	—
Staden Örebro.....	Anton Napoleon Hahn, Fabriksidkare.....	1846	14,342	883	6.2	733	83.0	—	410	319	—	—
Vestmanlands län.												
Vestmanlands södra domsaga.....	Anders Gustaf Olsson, Hemmansegare, Frösvi *	1840	28,347	1,158	4.1	489	42.2	—	292	192	1	—
Vestmanlands vestra domsaga.....	Per Ersson, Godsegare, Vestlandaholm *	1837	27,998	1,185	4.2	535	45.1	—	388	141	—	—
Vestmanlands norra domsaga.....	Per Holm, Bergsman, Norbergsby *	1843	26,338	1,073	4.1	486	45.3	—	313	136	2	—
Vestmanlands östra domsaga.....	Erik Ersson, Hemmansegare, Arnebo *	1829	32,734	2,100	6.4	958	45.6	—	356	281	13	6)
Städerna Vesterås och Köping.....	Fredrik Ludvig Salomon Hederstierna, förutv. Statsråd, Landshöfding, Vesterås ¹⁾⁺	1828	11,637	824	7.1	578	70.1	—	287	195	—	—
Städerna Arboga och Sala.....	Jakob Persson, Rektor, Arboga.....	1839	9,923	663	6.7	431	65.0	—	231	198	—	—

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelstid.	4. Folkmängd d. 31 dec. 1889.	5. Valberättigade.		7. I valen deltagande.			10. Rösttotal.		12. Kasserade valsedlar.	13. Valst öfverklagadt.
				6. Antal.	6. % af folk-mängden.	7. Vid omvalbara eller elektors-val.	8. % af valberättigade.	9. Elektor (vid medelbara val).	10. För den valde.	11. För närmaste man.		
Kopparbergs län.												
Leksands, Åls o. Bjursås tingslag	Daniel Persson, Handlande o. Hemmansegare, Tällberg	1850	18,938	1,707	9.0	1,367	80.1	—	750	611	2	—
Gagnefs samt Rättviks o. Ore t:lag	Ollas Anders Ericsson, Hemmansegare, Ofvanmyra *	1858	21,621	1,482	6.9	763	51.5	—	521	227	10	—
Ofvan-Siljans domsaga	Erik Norman, Hemmansegare, Östnor	1842	24,752	2,429	9.8	717	29.5	—	254	207	2	9)
Hedemora domsaga	Back Per Ersson, Bergsman, Buaka *	1840	32,778	2,403	7.3	1,156	48.1	—	802	326	3	—
Falu domsaga	Anders Hansson, Hemmansegare, Solberga *	1839	37,664	2,890	7.7	1,663	57.5	—	927	730	3	—
Grangärde, Norrbärke och Söderbärke tingslag	Jan Peter Jansson, Hemmansegare, Saxhyttan *	1854	24,578	1,131	4.6	717	63.4	—	513	197	2	—
Malunga, Lima och Äppelbo samt Näs, Jerna och Floda tingslag	Stormats Mathias Olsson, Handelsföreståndare, Sörnäs *	1839	25,800	1,884	7.3	411	21.8	—	196	180	3	9)
Städerna Falun, Hedemora o. Säter	Olof Valdemar Vahlin, Läröverksadjunkt, Falun *	1838	9,907	819	8.3	508	62.0	—	262	244	2	—
Gefleborgs län.												
Gestriklands östra tingslag	Anders Olsson, Hemmansegare, Mårdäng	1851	25,447	1,334	5.2	316	23.7	29	21	6	—	—
Gestriklands vestra tingslag	Anders Göransson, Hemmansegare, Åsen *	1845	26,128	1,765	6.8	406	23.0	—	348	39	2	—
Enångers och Forsa tingslag	Jonas Andersson, Hemmansegare, Ölsund	1851	18,134	1,494	8.2	1,062	71.1	—	566	356	6	12)
Bergsjö och Delabo tingslag	Halvar Eriksson, Hemmansegare, Elgered *	1855	23,237	1,928	8.3	542	28.1	28	17	11	—	—
Vestra Helsinglands domsaga	Olof Jonsaon, Hemmansegare, Hof *	1839	28,230	1,689	6.0	283	16.8	33	33	—	—	—
Södra Helsinglands vestra tingslag	Jonas Johansson, Handlande, Torsberg *	1837	25,818	1,430	5.5	410	28.7	29	29	—	—	—
Södra Helsinglands östra tingslag	Nils Hansson, Hemmansegare, Berga *	1835	19,875	1,159	5.8	474	40.9	23	20	3	—	—
Staden Gefle	Paul Petter Waldenström, Lektor *	1838	22,643	1,475	6.5	687	60.1	—	589	—	4	—
	Olof August Brodin, Skeppsbyggmästare *	1840							557	118		
Staden Söderhamn	Johan Prithiof Göthe Schöning, Konsul, Grosshandlare *	1839	10,374	475	4.6	343	72.2	—	297	40	1	—
Vesternorrlands län.												
Medelpada vestra domsaga	Nils Petter Wallmark, Hemmansegare, Valla	1830	30,216	2,087	6.9	715	34.3	32	18	13	—	—
Sköns tingslag	Carsten Tank Jacobsen, Grosshandlare, Tunadal	1833	20,303	1,024	5.0	600	58.6	21	12	7	—	—
Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag	Erik Ahlgren, Landtbrukare, Ala	1847	20,951	1,423	6.8	379	26.6	24	15	9	—	9)
Ångermanlands södra domsaga	Johan Nydahl, Skolföreståndare, Gudmundrå *	1846	25,139	1,867	7.4	434	23.2	—	230	164	—	—
Ångermanlands mellersta domsaga	Johan Peter Dahlberg, Bruksegare, Ytter-Lännäs *	1843	21,210	1,157	5.5	244	21.1	—	207	32	—	—
Ångermanlands vestra domsaga	Erik Peter Jonsson, Hemmansegare, Myre * 1)	1834	20,907	1,369	6.5	339	24.8	—	293	14	15	—
Nordingrå och Nätra tingslag	Per Gustaf Näslund, Hemmansegare, Hagaria **	1827	22,328	1,775	7.9	259	14.6	25	17	8	—	—
Själövads och Arnäs tingslag	Jonas Olof Domeij, Kronofogde, Örnsköldsvik	1839	24,560	2,106	8.6	297	14.1	30	16	10	—	13)
Städerna Hernösand, Umeå och Skellefteå 3)	Bror Tolf Gustaf Ryding, Landshöfding, Hernösand *	1833	9,856	848	8.6	277	32.7	—	272	2	1	—
Staden Sundsvall	Magnus Arhusiander, Grosshandlare *	1829	12,415	778	6.3	137	17.6	—	135	1	1	—
Jemtlands län.												
Jemtlands norra domsaga	Johan Nordin, Folkskolelärare, Hammerdal	1837	25,704	1,953	7.6	1,258	64.4	—	791	459	6	—
Jemtlands vestra domsaga	Gunnar Eriksson, f. d. Hemmansegare, Mörviken **	1833	23,511	1,601	6.8	745	46.5	—	427	303	1	—
Jemtlands östra domsaga	Jöns Bromée, Hemmansegare, Billsta *	1841	27,300	1,921	7.0	757	39.4	—	373	216	2	—
Herjedalens domsaga	Per Norberg, Hemmansbrukare, Funäsdalen	1838	17,628	1,226	7.0	527	43.0	—	385	51	4	9)
Städerna Östersund o. Hudikvall 2)	Sven Johan Kardell, Lektor, Östersund *	1842	10,067	841	8.4	373	44.4	—	282	88	—	—
Vesterbottens län.												
Vesterbottens södra domsaga	Anders Åström, Handlande, Degerfors	1859	38,373	3,268	8.5	207	6.3	40	21	13	4	8)
Vesterbottens vestra domsaga	Per Anton Hellgrén, Kronolänsmän, Vilhelmina **	1828	24,118	1,521	6.3	488	32.1	—	225	147	6	—
Vesterbottens norra domsaga	Johan Anton Lundström, Hemmansegare, Norsjö *	1854	33,287	2,658	8.0	1,734	65.2	—	1,409	283	16	14)
Vesterbottens mellersta domsaga	Nils Boström, Hemmansegare, Rodbyn *	1844	20,523	1,910	9.3	130	6.8	—	99	20	2	—

